

LAUREA - AMMATTIKORKEAKOULU

IFRS sijoittajan kannalta

Ikonen, Katja

2009 Laurea Kerava

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Kerava

IFRS sijoittajan kannalta

Katja Ikonen
Liiketaloudenkoulutusohjelma
Opinnäytetyö
Helmikuu, 2009

Katja Ikonen

IFRS sijoittajan kannalta

Vuosi	2009	Sivumäärä	64
-------	------	-----------	----

Tämä opinnäytetyö käsittelee IFRS-tilinpäätöskäytäntöön siirtymisen vaikutuksia sijoittajan saamaan tilinpäätösinformaatioon. IFRS on kansainvälinen tilinpäätöskäytäntö, jonka Euroopan Unioni hyväksyi vuonna 2002.

Tavoitteena on tutkia, kuinka tilinpäätösinformaatio on muuttunut sijoittajien kannalta, kun Euroopan Unionin alueella olevat julkisesti noteeratut yhtiöt vuonna 2005 alkoivat laatia tilinpäätöksensä IFRS:n mukaisesti. Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia, miten tilinpäätösinformaatio on muuttunut sekä ovatko vaikutukset olleet myönteisiä tai kielteisiä sijoittajien kannalta.

Teoreettisessa osuudessa käsitellään IFRS käyttöönottoa, IFRS-tilinpäätöksen sisältöä, IFRS-tilinpäätöskäytännön eroja suomalaisen tilinpäätöskäytäntöön sekä tilinpäätösinformaation kannalta tärkeimpiä standardeja. Tutkimusosuudessa vastauksia haettiin tutkimalla valmista lähdemateriaalia, kuten kirjallisuutta, lehtiartikkeleita ja internet-sivustoja sekä kolmen pörssiyhtiön tilinpäätöksiä. Työssä tutkittiin Finnairin, Kemiran ja UPM-Kymmenen tilinpäätöksiä vuosilta 2003, 2005 ja 2007. Tilinpäätöksiä tutkittiin vertailemalla vuonna 2003 suomalaisella tilinpäätöskäytännöllä tehtyjä tilinpäätöksiä vuosien 2005 ja 2007 IFRS-tilinpäätöksiin.

Johtopäätöksenä on, että tilinpäätösinformaatio on kasvanut merkittävästi. Tilinpäätöksestä sijoittaja saa yksityiskohtaisempia tietoja yhtiöstä ja sen taloudellisesta tilanteesta. Tilinpäätösinformaation kasvu näkyi eniten kasvaneissa tilinpäätöksen tekstiosuuksissa ja liitetiedoissa. IFRS:n myötä kotimaisten ja kansainvälisten yhtiöiden tilinpäätösten vertailu toisiinsa helpottui. Laskenta- ja esittämistavat, joita yritykset voivat käyttää, aiheuttavat sen, etteivät tilinpäätökset ole suoraan vertailukelpoisia. Tämä taas vaikeuttaa sijoittajien mahdollisuutta ymmärtää tilinpäätöstä ja verrata eri yrityksiä keskenään. Sijoittajasta itsestään ja hänen tilinpäätöksen ymmärtämistaidoistaan riippuu, kuinka hyvin hän osaa hyödyntää IFRS-tilinpäätöksestä saatavan informaation.

Asiasanat: Sijoittaja, IFRS, tilinpäätös

Katja Ikonen

IFRS from the Investor's Point of View

Year	2009	Pages	64
------	------	-------	----

This Bachelor's thesis examines how the practice of IFRS-statement effects an investor's information on the financial statement. IFRS is an international financial statement procedure which was approved by the European Union in 2002.

The aim of this study was to research how information on financial statements has changed, from the investor's point of view, after the exchange-listed companies of European Union began to make their financial statements according to IFRS. The research also aims at analyzing if the changes have been positive or negative.

The theory section discusses the use of IFRS, the contents of IFRS, differences between Finnish financial statement procedures and IFRS, and also the most important standards related to financial statements. The information for this research was gathered from different sources such as literature, news papers, internet-pages and the financial statements of three Finnish exchange-listed companies. These three Finnish exchange-listed companies were Finnair, Kemira and UPM-Kymmene. Their 2003 financial statements which were made according to the Finnish financial statement procedure were compared to their 2005 and 2007 statements which were made according to IFRS.

The thesis concludes that information of financial statement has increased remarkably. An investor can get more detailed information about a company and its economic situation from a financial statement. The growth of information was seen in increased text parts and appendix documents. IFRS has made it easier to compare Finnish companies to foreign companies' financial statements. Companies can use different methods of calculation and presentation on financial statements so they are not straight comparable to each other. This complicates the investor's chances to understand financial statements and compare them to each other. It is up to the investor himself and his understanding skills of financial statements to determine how well he can use the information of IFRS-financial statement.

Key words: IFRS, financial statement, investor

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Tutkimussuunnitelma	7
	2.1 Aiheen rajaus ja näkökulman valinta	7
	2.2 Tutkimustehtävä.....	8
	2.3 Tärkeimmät käsitteet.....	8
	2.4 Teoreettinen viitekehys	10
	2.5 Tutkimusmenetelmän valinta	11
3	Euroopan Unioni, pääomamarkkinat ja sijoittaminen	12
4	IFRS:n käyttöönotto	12
	4.1 IFRS-tilinpäätöksen käyttöönotto	14
	4.2 IFRS käyttöönotto sijoittajien kannalta	15
5	IFRS-tilinpäätöksen keskeiset periaatteet	16
	5.1 IFRS-tilinpäätös	16
	5.2 Tase	17
	5.3 Tuloslaskelma	18
	5.4 Rahavirtalaskelma	19
	5.5 Oman pääoman muutoslaskelma.....	19
	5.6 Liitetiedot.....	21
	5.6.1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	23
	5.6.2 Täsmäytyslaskelma.....	23
6	IFRS-tilinpäätöskäytännön ja suomalaisen tilinpäätöskäytännön erot.....	24
7	Tärkeimmät standardit muutosten ja sijoittajien kannalta	25
	7.1 Segmenttiraportointi (IAS 14 ja IFRS 8).....	26
	7.2 Vuokrasopimukset (IAS 17).....	27
	7.3 Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat (IAS 37)	28
	7.4 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot (IFRS 5)..	28
	7.5 Eläke-etuudet (IAS 19 ja IAS 26)	29
	7.6 Tuotot (IAS 18)	29
	7.7 Tilikauden voitto/tappio (IAS 8)	30
	7.8 Osakekohtainen tulos (IAS 33).....	31
	7.9 Rahoitusinstrumentit (IFRS 7, IAS 39, IAS 32).....	31
	7.10 Osavuosisikatsaukset (IAS 34)	33
	7.11 Tunnusluvut.....	33
8	Valmiiden tietomateriaalien tutkiminen.....	34
	8.1 Tutkimuksen toteutus.....	35
	8.2 Tutkimuksen tulokset	35
	8.3 Johtopäätökset.....	38
9	Tilinpäätösten tutkiminen.....	39

9.1 Tutkittavat yritykset ja tutkimuksen toteutus	39
9.2 Tutkimuksen tulokset ja analysointi	39
9.3 Johtopäätökset.....	43
10 Yhteenveto.....	44
Lähteet	48
Tutkimusmateriaali	51
Kuvat	52
Taulukot	52
Liitteet.....	53

1 Johdanto

Opinnäytetyössäni halusin tutkia IFRS-tilinpäätöstä, koska opinnoissamme emme olleet käsitelleet tarkemmin aihetta IFRS ja sen opetteleminen ja ymmärtäminen on tärkeää. Eihän sitä tiedä tulenko työskentelemään joskus tulevaisuudessa jossain pörssiyhtiössä. Silloin IFRS:n tunteminen on välttämätöntä. Aihe on laaja ja aihetta olisi voinut tutkia monesta näkökulmasta. Päätin tutkia aihetta sijoittajan kannalta, koska minua kiinnostaa sijoittaminen. Opin samalla siitäkkin aiheesta. Opinnäytetyössäni tutkin, kuinka tilinpäätösinformaatio on muuttunut pörssiyhtiöiden siirryttyä vuonna 2005 IFRS-tilinpäätökseen. Aiheen tutkimisessa käytin valmista lähdemateriaalia ja kolmen yrityksen tilinpäätöksiä eri vuosina. Haluan saada selvyyden, miten tilinpäätösinformaatio on muuttunut ja kuinka se on vaikuttanut sijoittajien mahdollisuuteen arvioida yhtiötä. En edennyt tutkimuksissa kovin syvälle laajan aiheen takia, vaan yritin todeta yleisesti miten tilinpäätösinformaatio muuttunut IFRS:n myötä.

Opinnäytetyö sisältää tutkimussuunnitelman, joka selittää miten päädyin tutkimusaiheeseen ja miten toteutin tutkimuksen. Osuus sisältää keskeisimmät käsitteet. Seuraavissa osioissa selitän teoriaa Euroopan Unionista, pääomamarkkinoista ja sijoittamisesta. Kerron, miksi siirryttiin IFRS-tilinpäätökseen. Selitän IFRS:n käyttöön otosta ja IFRS-tilinpäätöksen sisällöstä. Kerron myös, miten tilinpäätös on muuttunut. Käsittelen, miten IFRS-tilinpäätöskäytäntö ja suomalainen tilinpäätöskäytäntö eroavat toisistaan. Yhdessä osiossa käsittelen sijoittajan kannalta tärkeitä IFRS- ja IAS-standardeja. Osa on parantanut tilinpäätösinformaatiota ja osa vaan vaikuttaa merkittävästi tilinpäätöksen lukuihin ja sijoittajan on tärkeää ymmärtää ne sen takia. Viimeisenä on tutkimusosuus, jossa tutkin valmista tietomateriaalia ja kolmen eri yhtiön tilinpäätöksiä. Tässä osiossa selitän, miten olen näiden avulla aihetta tutkinut ja minäkalaisia tuloksia sain.

2 Tutkimussuunnitelma

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, miten tilinpäätösinformaatio on muuttunut sijoittajien kannalta pörssissä noteerattujen yhtiöiden siirryttyä vuonna 2005 IFRS-tilinpäätökseen. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää myös, mitä hyötyjä on saatu ja mitä haittoja on ilmentynyt sijoittajille IFRS:n tuomien tilinpäätösinformaation muutoksien takia.

2.1 Aiheen rajausta ja näkökulman valinta

Tutkimukseni rajoittui suomalaisella tilinpäätöskäytännöllä ja IFRS-tilinpäätöskäytännöllä laadittujen tilinpäätösten tutkimiseen. Työstä olisi tullut liian laaja ja vaikea, jos olisin tutkinut kaikkien Euroopan Unionin kuuluvien maiden tilinpäätöksiin tulleita muutoksia siirryttäessä.

sä IFRS:ään. Tämä johtui siitä, että aiemmin ennen vuotta 2005 kaikilla mailla oli vielä Euroopan yleisten tilinpäätöskäytäntöjen lisäksi omia tilinpäätöskäytäntöjä, joita sen maan listatut yrityksen käyttivät. Kuitenkin työn perusteella voi vetää joitain yleisiäkin johtopäätöksiä siitä, mitä sijoittajat hyötyvät listattujen yhtiöiden siirtymisestä IFRS-tilinpäätökseen.

En syventynyt tilinpäätökseen muutoksiin erityisen tarkasti. Tutkin vain yleisellä tasolla, mitä tilinpäätökseen on tullut lisää siirryttäessä IFRS-tilinpäätöksiin. Tutkin miten, sijoittajat ovat hyötäneet tilinpäätökseen tulleista muutoksista ja muuttuneesta tilinpäätösinformaatiosta.

2.2 Tutkimustehtävä

Halusin tutkia IFRS-tilinpäätöstä sijoittajien näkökulmasta. Tutkin miten tilinpäätösinformaatio oli muuttunut ja miten sijoittajat hyötyivät julkisesti noteerattujen emoyhtiöiden siirtymisestä vuonna 2005 Euroopan laajuisesti IFRS-tilinpäätökseen. Siihen siirryttiin, koska haluttiin luoda yhtenäinen tilinpäätöskäytäntö Euroopan Unionin alueelle. Sen tarkoituksena oli myös helpottaa sijoittajia muun muassa eri maiden yhtiöiden arvioimisessa keskenään. Tehtävänäni oli tutkia, miten tilinpäätösinformaatio on muuttunut listattujen yhtiöiden siirryttyä IFRS-tilinpäätöksiin ja miten sijoittajat ovat hyötäneet näistä muutoksista.

Alaongelmia ratkaistavakseni oli miten IAS/IFRS-tilinpäätöskäytäntö eroaa Suomen tilinpäätöskäytännöstä. Toinen alaongelma ratkaistavaksi oli, miten muutos on vaikuttanut sijoittajien saamaan tilinpäätösinformaatioon.

2.3 Tärkeimmät käsitteet

Opinnäytetyöni kannalta tärkeimmät käsitteet ovat:

Suomalainen tilinpäätöskäytäntö =

FAS (Finnish Accounting Standards) ovat suomalaisia tilinpäätösstandardeja, jotka muodostavat suomalaisen tilinpäätöskäytännön. Suomalainen tilinpäätöskäytäntö on velkoja keskeinen. (Leppiniemi 2003, 37.)

IASC ja IASB =

IASC (International Accounting Standards Committee) järjestö on 1973 perustettu järjestö, joka muodostuu kirjanpito- ja tilinpäätösalan ammattijärjestöistä. Jäsenjärjestöjä IASC:ssa on yli 110 maasta. IASC toimii IASB elimen yläpuolella. IASB (International Accounting Standards

Board) elin perustettiin vuonna 2001 antamaan kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja. Se on IASC-järjestön jatkaja. IASC-luottohenkilöt päättävät ketkä pääsevät kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja antavaan elimeen eli IASB:n. Vanhat IASC antamat standardit ovat niin kauan voimassa kuin nykyisin kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja antava IASB peruuttaa ne. (Leppiniemi 2003, 23-24.)

IFRS-tilinpäätös =

Leppiniemi Liikekirjanpidon kirjassaan mainitsee: ”Tilinpäätös määritellään standardissa yrityksen taloudellista asemaa kuvaavaksi, jäsennellyksi, rahamääräiseksi esitykseksi” (Leppiniemi 1985, 14:12). IAS 1 standardin mukaan kaikkien julkisesti listattujen yritysten, mukaan lukien pankkien ja vakuutuslaitosten, tulee Euroopan Unionin lainsäädännön mukaan tehdä tilinpäätös IFRS-standardien mukaisesti. Vuonna 2005 listatut pörssiyritykset joutuivat tekemään konsernitilinpäätöksensä IFRS-standardien mukaisesti. IFRS-tilinpäätös sisältää taseen, tulolaskelman, rahavirtalaskelman, laatomisperiaatteet, liitetiedot sekä oman pääoman muutoksia selvittävän taulukon. IFRS-tilinpäätöksessä pitää esittää tietoja yrityksen varoista, veloista, omasta pääomasta, tuotoista ja kuluista, voitoista ja tappioista sekä rahavirroista. (Leppiniemi 1985, 14:12; Tomperi 2007, 215.)

Kansainväliset tilinpäätösstandardit =

IAS/IFRS-normiston sisältö muodostuu kolmesta osasta. Se muodostuu IAS Frameworkista eli viitekehyksestä, IAS/IFRS-standardeista ja SIC/IFRIC-tulkinnista. IAS Framework sisältää tilinpäätöksen laatimista ja esittämistä koskevat yleiset periaatteet. Kuten toisessa artikkelissa sanotaan: ”Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan IASB:n (International Accounting Standards Board) antamia tai hyväksymiä IAS-standardeja (International Accounting Standards), IFRS-standardeja (International Financial Reporting Standards) ja niitä koskevia tulkintoja (SIC-IFRIC-tulkinnat), kyseisten standardien myöhempiä muutoksia ja niitä koskevia tulkintoja sekä tulevaisuudessa annettavia standardeja ja niitä koskevia tulkintoja.” SIC-tulkinnolla tarkoitetaan IASB:n antamia tulkintoja IFRS-tilinpäätösstandardien laatomisperiaatteille. (Räty & Virkkunen 2004, 515.) IFRIC-tulkinnolla tarkoitetaan IASB:n antamia tulkintoja kansainvälisistä IFRS-standardeista. IAS-standardi on vanha nimike standardeilla. IAS tulevat muuttumaan muutosten seurauksena IFRS-standardeiksi. Kun tulee uusi IFRS-standardi, niin samasta aiheesta oleva IAS-standardi poistuu käytöstä. (Leppiniemi 2003, 4; Roine 2005; Räty & Virkkunen 2004, 515.)

Listattuyhtiö =

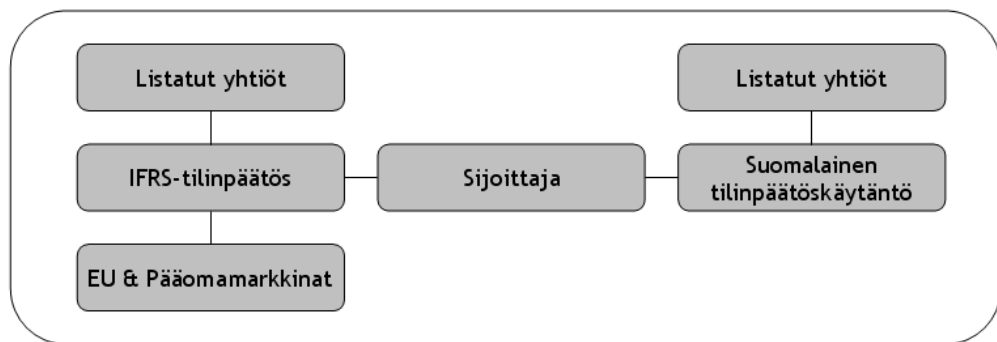
Yhtiö, joka noteerataan julkisesti arvopaperipörssissä. (Roine 2005.)

Sijoittaja =

Sijoittaja on henkilö, joka omistaa arvopapereita tai osuuksia yrityksistä. (Wikipedia 2008.)

2.4 Teoreettinen viitekehys

Työn teoreettinen osuus muodostui, kuten kuvassa alapuolella näkyy. Työn teoreettisessa osassa käsitellen Euroopan Unionia, pääomamarkkinoita ja sijoittamista. Selvitän tärkeimmät käsitteet, kuten IFRS-standardit. Selitän, minkälainen IFRS-tilinpäätös on. Selvitän tässä osuudessa myös, miten suomalainen tilinpäätöskäytäntö eroaa pääkohdiltaan IFRS-tilinpäätöksestä. Käsitellen sijoittajan saaman tilinpäätösinformaation kannalta tärkeimpiä standardeja. Käsitellen edellä mainittuja asioita yleisesti ja sijoittajan näkökulmasta. Kiinnitän huomiota jo teoriaosuudessa, miten listattujen tilinpäätösinformaatio oli muuttunut IFRS:n myötä.

Kuva 1: Teoreettinen viitekehys

Empiirisessä osassa selitän miten tutkin aihetta ja minkälaisia tuloksia sain. Sain vastauksia tutkimuskysymykseeni tutkimalla muutamien listattujen yhtiöiden tilinpäätöksiä. Aion verrata nykyisiä IFRS-tilinpäätöksiä suomalaiselle tilinpäätöskäytännöllä tehtyihin tilinpäätöksiin. Tutkin valmiita kirjallisia lähdemateriaaleja. Niistä poimin vastauksia tutkimustehtävääni. Tulosten perusteella teen sitten johtopäätökset.

2.5 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimustehtävääni etsin vastauksia sekundäärisaineistoista, kuten valmiina olevista lähdemateriaaleista. Valmiista lähdemateriaalista käytin kirjallisia teoksia, lehtiartikkeleita, internet-julkaisuja ja pörssissä noteerattujen yhtiöiden julkisia tilinpäätöksiä. (Likitalo 1998, 22-25.)

Valitsin muutamia listattuja yhtiöitä, joiden tilinpäätöksiä tutkin, satunnaisesti suomalaisten pörssiyhtiöiden joukosta. Vertailin niiden yhtiöiden suomalaisen tilinpäätöskäytännöllä tehtyjä tilinpäätöksiä ja IFRS-standardeilla tehtyjä tilinpäätöksiä. Niitä tutkimalla yritin saada vastauksia tutkimusongelmaani. Keskityin tilinpäätöstä tutkiessani siihen, miten tilinpäätösinformaatio on kasvanut sijoittajan kannalta. Keskityin vain tiettyihin sijoittajille merkittäviin tietoihin tilinpäätöksessä. Yritin tilinpäätöksiä tutkimalla selvittää, miten sijoittajat ovat hyötynet IFRS-tilinpäätökseen siirtymisestä. En kuitenkaan perehtynyt pikkutarkasti tilinpäätöksiin ja niiden kohtiin. Tutkin yleisesti, mitä IFRS-tilinpäätös on tuonut lisää tilinpäätökseen ja miten se on vaikuttanut sijoittajiin.

Tutkimuskysymykseeni löytyi vastauksia valmiista lähdemateriaaleista, kuten kirjoista, lehtiartikkeleista sekä internetistä. Hyödynsin myös näitä tutkimukseni ratkaisemiseen. Tilinpäätöksiä tutkimalla ja valmista lähdemateriaalia lukemalla yritin saada vastauksia siihen miten tilinpäätösinformaatio on muuttunut. Etsin vastauksia siihen, mitä hyötyjä ja mitä haittoja IFRS on tuonut mukanaan.

Minun piti myös haastatella jotain sijoitusosalalla toimivaa henkilöä. Kysyin parilta pankissa työskentelevältä henkilöltä haastattelua, mutta toinen suositteli erästä taloushallinnon ihmistä, joka ei edes työskennellyt kyseisessä pankissa. Häneltä olisin kuulemma saanut parempaa tietoa. Kirjoista sain taloushallinnossa paljon työskentelevien ihmisten tietoja ja olisin halunnut saada tietää, onko IFRS:stä käytännössä apua sijoittajille. Sijoitusalan työntekijä olisi ollut paras vastaamaan, mutta aihe IFRS näköjään hieman vieroksuttaa heitä. Uskon, että he olisivat osanneet vastata jotain, jos olisi nähnyt tilinpäätökset eivätkä käskeneet haastatella jotain muuta kuullessaan sanan IFRS. Toinen pankissa työskentelevä sijoitusneuvoja ei edes tiennyt, mikä on IFRS ja sanoi, ettei hän tutki työssään tilinpäätöksiä. Hän olisi suostunut haastatteluun, mutta en haastatellut häntä, koska hän ei edes tiennyt IFRS:stä mitään tilinpäätöksistä paljoakaan hänen markkinointitaustansa takia. En olisi saanut häneltä tutkimukseni kannalta konkreettisesti hyödyllistä tietoa.

3 Euroopan Unioni, pääomamarkkinat ja sijoittaminen

Viime vuosikymmeninä yritystoimintojen kansainvälistyminen on yleistynyt jatkuvasti. Jokaisessa maassa on yrityksiä, jotka toimivat jo ulkomailla tai harkitsevat kansainvälistymistä. Jokaisessa maassa on yrityksiä joiden emoyhtiön kotipaikka sijaitsee ulkomailla. Sijoittajat ovat myös kiinnostuneet entistä enemmän ulkomaisista yhtiöistä. Sijoittajat sijoittavat yhä enemmän ulkomaisiin kohteisiin. Tähän ovat vaikuttaneet, koska sijoittamista ulkomaille rajoittavat esteet ovat poistuneet. Eri maiden tilinpäätösinformaatio ei ole usein ollut vertailukelpoista, vaikka eri maiden tilinpäätöksissä on ollut yhtäläisyyksiä. Sijoittajat ovat tämän takia vaatineet samoihin lähtökohtiin ja periaatteisiin perustuvaa informaatiota. Sen avulla he pystyisivät tekemään paremmin sijoituspäätöksensä.

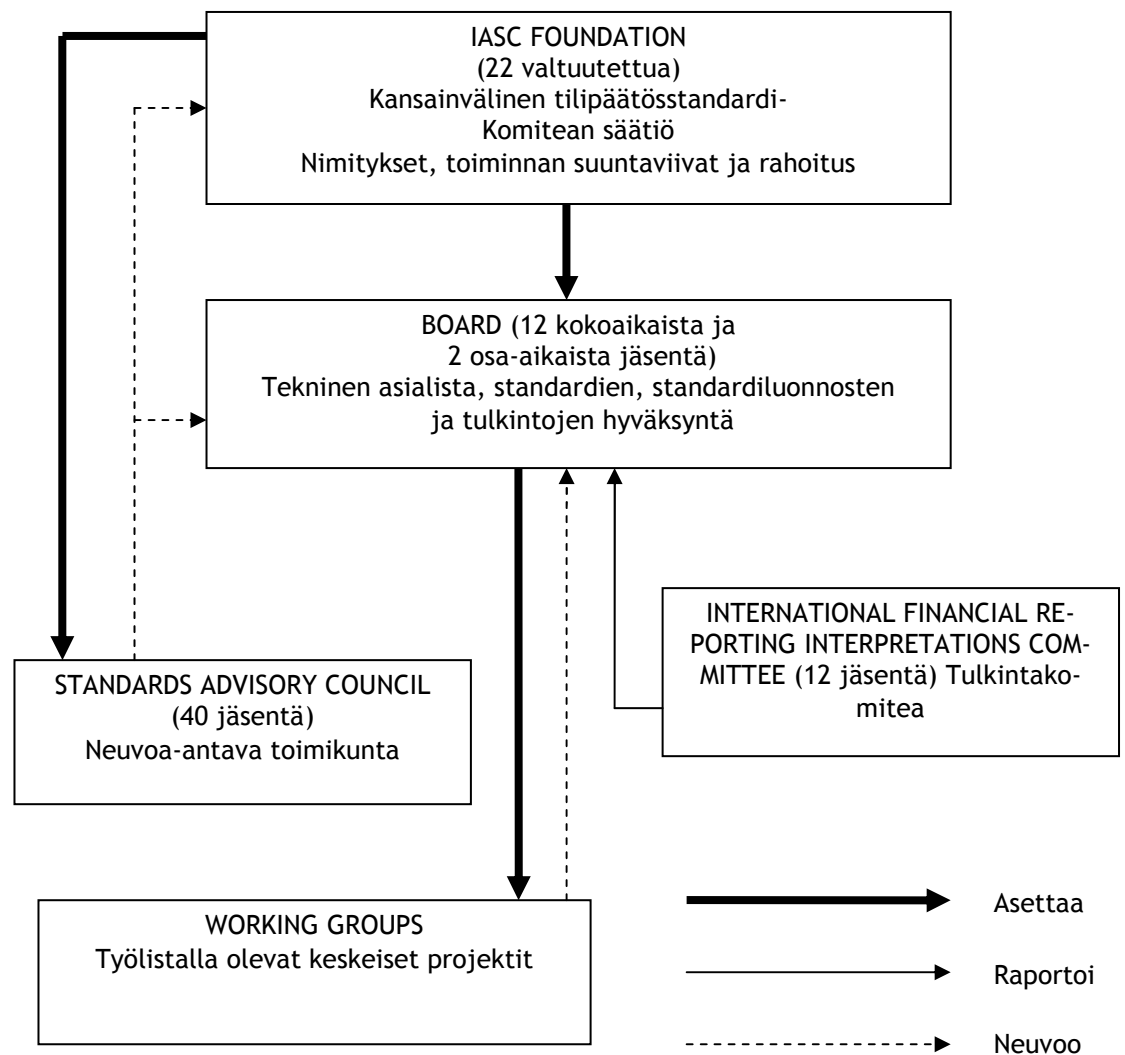
(Räty & Virkkunen 2004, 23.)

Lisääntyneen yritysten kansainvälistymisen ja ulkomaille sijoittamisen lisääntymisen myötä Euroopan Unioni on halunnut luoda yhtenäisen kansainvälisen tilinpäätöskäytännön. Yhtenäinen tilinpäätöskäytäntö on luotu läpinäkyvyyden lisäämiseksi sekä yritysten vertailun ja sijoittamisen helpottamiseksi sekä tehostaakseen pääomamarkkinoiden toimintaa. (Tomperi 2007, 212.)

4 IFRS:n käyttöönotto

Tämä osio sisältää perusteet IFRS:n käyttöönotolle, IFRS-tilinpäätöksen käyttöönoton ja IFRS:n käyttöönoton sijoittajan kannalta. On tärkeää tietää, minkälaisin perustein alettiin suunnitella kansainvälisten tilinpäätösstandardien laatimista ja miten sen käyttöönotto tapahtui.

1970-luvun alkupuolelta asti on kansainvälistä tilinpäätöksen kehittymistä edistänyt International Accounting Standards Board -järjestö (IASB-järjestö). Se on laatinut ja antanut tilinpäätöksen laatimista ja esittämistä koskevia kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja. Tätä ennen jo YK sekä OECD tekivät töitä harmonisoidakseen monikansallisten yritysten raportointia. YK:lla ja OECD:lla ei ole enää niin paljon paino arvoa tilinpäätöksen kehittymisen edistämisessä. Painoarvo on siirtynyt IASB-järjestöön sekä Euroopan Unioniin. Euroopan Unionin maiden määräykset tilinpäätöksen yhtenäistämistä ovat valtioita ja yrityksiä velvoittavampia kuin suurten järjestöjen antamat suositukset koskien tilinpäätöksiä. Euroopan Unionissa onkin ollut jo 1970-luvun alusta lähtien laajoja hankkeita yrityskäytännön muuttamiseksi. Tähän on kuulunut tilinpäätösten vertailukelpoisuuden parantaminen kansainvälisesti. Seuraavalla sivulla on kaaviokuva IASC:in toiminnasta. Kuva on otettu IAS Plus- internet sivuilla olevasta IFRS tas-kuoppaasta 2007. (Räty & Virkkunen 2004, 24-25.)

Kuva 2: Kaaviokuva IASC:in toiminta (Vainio 2007.).

Tilinpäätöksen laatimiseen ovat aina vaikuttaneet kansalliset tarpeet ja painotukset. Eri mail-
la on ollut eri tarpeita ja ne ovat painottaneet tilinpäätöksensä näiden tarpeittensa mukaan.
Kulttuurisidonnaisuus on vaikuttanut tilinpäätöksen laatimiseen. Tilinpäätöksen tavoitteet ja
vaatimukset ovat olleet kansallisesti päätettäviä asioita. Yleisesti tilinpäätösten tekeminen on
voitu jakaa mikro tai makrotaloudelliseen näkökulmaan. Nämä vielä jakautuvat eri osiin. Nä-
kemykset tilinpäätöksen osalta ovat valtiollisesti olleet niin erilaisia, että yhtenäisen tilinpää-
töksen luomiseksi on ollut paineita. (Alho 2007.)

Euroopan Unioni halusi luoda yhtenäisen tilinpäätöskäytännön Euroopan Unionin alueelle.
Syinä tähän olivat yritysten kansainvälistyminen, läpinäkyvyyden luominen ja yritysten vertai-
lun helpottaminen. Yhdysvalloissa kohua herättäneet yritysten kirjanpitohuijaukset, esimerk-
kinä Enron, sekä eurooppalaistenkin yhtiöiden antamat harhaanjohtavat tilinpäätöstiedot
edistivät Euroopan Unionin yhtenäisen ja läpinäkyvämmän tilinpäätöskäytännön luomista.

Enron jäi 2001 kiinni systemaattisesta kirjanpitoepäilystä. Sen avulla yritys oli pysynyt pystyssä. Euroopan Unioni haluaa estää, ettei vastaavia tapauksia kuin Yhdysvalloissa tulisi esille Euroopan Unionin alueella. Kirjanpitoepäilyt eivät kuitenkaan ole olleet ratkaiseva syy yhtenäisen tilinpäätöksen luomiseksi. Tärkeimpinä syinä ovat olleet tavoitteet pääomamarkkinoiden yhdistymisestä, tehostamisesta ja kilpailukykyyn parantamisesta. IFRS on Euroopan Unionin vastaus Yhdysvaltojen kilpailukykyille. Euroopan Unionilla on tarkoitus olla maailman kilpailukykyisin talousalue vuoteen 2010 mennessä. Euroopan Unionin tavoitteena ovat syvät ja likvidit pääomamarkkinat. (Alho 2007; Alkio 2005; Palvi 2003; Wikipedia 2008.)

Euroopan Unioni otti 1 ja 4 artiklat käyttöönsä. 1 artiklan sisältö kuuluu näin: ”Tämän asetuksen tavoitteena on kansainvälisten tilinpäätösstandardien hyväksyminen ja soveltaminen Euroopan yhteisössä, jotta voidaan yhdenmukaistaa 4 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden esittämät tilinpäätöstiedot ja varmistaa tilinpäätösten läpinäkyvyyden ja vertailtavuuden korkea taso ja turvata näin yhteisön pääomamarkkinoiden ja sisämarkkinoiden tehokas toiminta.” (Räty 2004, 515.) Neljännen artiklan sisältö koskee julkisesti noteerattujen yhtiöiden konsolidoituja tilinpäätöksiä. Sen sisältö kuuluu näin: ”Jäsenvaltion lainsäädännön alaisten yhtiöiden 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta laadittava konsolidoidut tilinpäätöksensä kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, jotka on hyväksytty 6 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen, jos niiden arvopapereita on otettu kaupan- käynnin kohteeksi kyseisten yhtiöiden tilinpäätöspäivänä sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla 10 päivänä toukokuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/22/ETY(9) 1 artiklan kohdassa 13 kohdassa tarkoitetuilla jäsenvaltion säännellyillä markkinoilla.” (Räty & Virkkunen 2004, 515-516.)

4.1 IFRS-tilinpäätöksen käyttöönotto

Vuonna 2001 Euroopan Unionin komissio antoi ehdotuksen IFRS-standardien käyttöönotosta ja niiden soveltamisesta konsernitilinpäätöksissä vuonna 2005. Tämä hyväksyttiin 7.6.2002. Silloin tuli voimaan IAS-asetus, joka edellyttää eurooppalaisten listattujen yhtiöiden laativan konsernitilinpäätöksensä kansainvälisten IFRS-standardien mukaisesti viimeistään vuonna 2005. Uusi asetus koski kaikkia julkisesti noteerattuja yhtiöitä riippumatta niiden koosta ja kansainvälistymisestä riippumatta. Kansallisesti voidaan päättää siirtääkö yleisestikin eli myös muiden kuin pörssiyhtiöiden osalta IFRS-tilinpäätökseen. Asetuksen seurauksena noin 7000 yritystä siirtyi IFRS-tilinpäätöksen laadintaan. Jotta tilinpäätös on IFRS:n mukainen, kaikkia standardeja on noudatettava. (Alhola, Koivikko & Räty 2003, 151; Salmi 2006, 91.)

IFRS otettiin käyttöön listatuissa pörssiyhtiöissä vuonna 2005. Yhtiöt joutuvat tekemään IFRS-tilinpäätöksen vain konsernin osalta. Jokaisen maan päätettävissä on joutuuko yritysten tytäryhtiöt ja osuusyhtiöt tekemään tilinpäätöksen IFRS mukaan vai valtion oman tilinpäätöksen

mukaan. Suomessa on käytössä ”ei estettä, ei pakkoa” - periaate, joka tarkoittaa, että konsernien pitää tehdä tilinpäätöksen IFRS:n mukaisesti. Muuten yritykset saavat itse päättää, millä tilinpäätöskäytännöllä tilinpäätöksensä tekevät. Todennäköisesti tulevaisuudessa muutkin kuin pörssiyhtiöt siirtyvät IFRS-tilinpäätöksen käyttöön. (Halonen ym. 2006, 15.)

4.2 IFRS käyttöönotto sijoittajien kannalta

Sijoittajat tarvitsevat tilinpäätösinformaatiota, jotta pystyvät tekemään taloudellisia päätöksiä. Sijoittajia kiinnostaa sijoittamaansa yritykseen liittyvä riski ja sijoituksestaan saama tuotto. Yrityksen kyky maksaa osinkoa kiinnostaa myös sijoittajia. Informaation perusteella sijoittajat tekevät päätöksen ostaako kyseisen yrityksen osakkeita, pitääkö omistamansa osakkeet, ostaako osakkeita lisää vai myykö osuutensa. He tarvitsevat tietoa yrityksen taloudellisesta asemasta, toiminnan tuloksesta ja taloudellisen aseman muutoksista. Taloudellisen aseman voi päätellä yrityksen varoista, veloista ja omasta pääomasta. Tuotot ja kulut kertovat yrityksen liiketoiminnon tuloksen. Rahoituslaskelmalla kuvataan taloudellisen aseman muutoksia. Sijoittajan kannalta IFRS:n piti kasvattaa tilinpäätösinformaatiota. Yritysten kansainvälinen vertailtavuuden piti helpottua ja tilinpäätöksistä piti tulla luotettavimpia. IFRS:n piti parantaa sijoittajien mahdollisuutta arvioida yrityksen taloudellista tilaa ja tulevaisuuden näkymiä. (Räty & Virkkunen 2004, 157; Jänkälä & Kaisanlahti 2005, 20-22.)

IFRS-ohjeistukset eivät kuitenkaan ole täydelliset. IFRS-standardit eivät ole niin yksityiskohtaisia että kaikissa yrityksissä laadittaisiin tilinpäätös aivan yhdenmukaisella tavalla. IFRS-standardeja kehitetään jatkuvasti, jotta yhdenmukaisuus paranisi. Kun siirryttiin IFRS-tilinpäätökseen, yritysten vertailukelpoisuutta heikensi se, että yritykset pystyivät käyttämään tiettyjä helpotuksia. Ne tulevat vaikuttamaan niin, että vuosienkin päästä lähtötiedoissa on erilaisia laskentakäytäntöjä. Yritykset joutuvat kuitenkin ilmoittamaan miten tilinpäätös on laadittu ja laatimisperiaatteiden vaikutuksista. Näiden lukeminen on sijoittajan kannalta erittäin tärkeää, jotta ymmärtäisi eri käytössä olevat helpotukset sekä laskentatavat. (Roine 2005.)

Niin kauan kuin IFRS-tilinpäätöksen valvonta on yksittäisten maiden valvontaelimillä, niin on vaikea saada aikaan yhtenäistä käytäntöä ja välttää katvealueiden syntymistä, kuten Leppiniemi Arvopaperi-lehden artikkelissa mainitsee. Valvonta on kansallisella tasolla. Tämä vaikeuttaa tulkintojen ja vaatimustasojen yhtenäisyyttä. Leppiniemen mukaan pelkät valvojien väliset keskustelut eivät takaa johdonmukaisuutta. Euroopan Unionin pitäisi luoda valvonta elin, joka ei ole kansallinen, vaan Euroopan Unionin hallinnassa. Jos tilinpäätökset eivät ole yhtenäisiä, niin se vaikeuttaa tilinpäätösten vertailua. Silloin IFRS:tä eivät esimerkiksi sijoittajat hyödy niin paljon kuin sen tarkoituksena oli. (Leppiniemi 2006.)

5 IFRS-tilinpäätöksen keskeiset periaatteet

Seuraavissa osioissa käsittelen yleisesti IFRS-tilinpäätöstä ja sen sisältöä. Selitän taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, oman pääoman muutoslaskelman, liitetiedot laatimisperiaatteet sekä täsmäytyslaskelman. Selitän myös, miten IFRS:n tuomat muutokset ovat vaikuttaneet tilinpäätöksen eri osioihin. Osiot sisältävät tietoja siitä, miten IFRS-tilinpäätöksen osat ovat muuttuneet suomalaiseseen tilinpäätökseen verrattuna.

5.1 IFRS-tilinpäätös

IFRS-tilinpäätös muodostuu IFRS-normistosta, joka on tilinpäätösinformaatiota sääntelevä säännöstö. IFRS-normisto muodostuu kolmesta osasta. Näitä ovat tilinpäätöksen laatimista ja esittämistä koskevat yleiset periaatteet (Framework), kansainväliset tilinpäätösstandardit (IFRS-standardit) sekä tulkintaohjeista (SIC ja IFRIC-tulkinnat). IFRS-normistoon kuului työtä tehdessäni IFRS-standardeja 8, IAS-standardeja 29, SIC-tulkintaohjeita 11, IFRIC-tulkintaohjeita 15 sekä teoreettinen viitekehys. Ensimmäisestä liitteestä näkee tarkemmin mitkä standardit ja tulkintaohjeet olivat voimassa tai olivat juuri tulossa voimaan tätä tehdessäni. (Räty & Virkkunen 2004, 27.)

IFRS-tilinpäätöksessä kuuluu olla tase, tuloslaskelma, rahavirtalaskelma, laatimisperiaatteet, liitetiedot sekä oman pääoman muutoksia selvittävä taulukko. Oman pääoman muutoksia selvittävä taulukko on tärkeä olla, koska IFRS-standardien vaikutuksesta monet kirjaukset tehdään suoraan omaan pääomaan. Liitetietoja on enemmän kuin Suomen kirjanpitolainsäädäntö on vaatinut. (Tomperi 2007, 215.)

Ratan mukaan IFRS-tilinpäätöksessä korostetaan seuraavanlaisia asioita teoreettisten perusteiden lisäksi: ”Normisto on periaatepohjainen, johto vastaa informaation tuottamisesta, tilinpäätöksen tulee antaa oikea kuva yrityksen taloudellisesta asemasta, tuloksesta ja rahavirroista, olennaisuuden periaatetta tulkitaan sijoittajan tarvitseman informaation näkökulmasta sekä sisältöpainotteisuutta korostetaan” (Rahoitustarkastus 2003.).

IFRS tilinpäätöksen on tarkoitus antaa mahdollisimman hyödyllistä tietoa tilinpäätöksen käyttäjille. IFRS perustuu laatuominaisuuksiin, joita ovat ymmärrettävyys, merkityksellisyys, olennaisuus, luotettavuus, todenmukainen esittäminen, sisältöpainotteisuus, puolueettomuus, varovaisuus, täydellisyys, vertailukelpoisuus sekä oikean ja riittävän kuvan antaminen ja oikea esittäminen. (Jänkälä & Kaisanlahti 2005, 14:6.)

5.2 Tase

IFRS-tilinpäätös painottaa taseen asemaa ja sen merkitys tilinpäätöksessä kasvaa huomattavasti. Sijoittajien pitää oppia keskittymään tuloslaskelman sijasta taseeseen. Tase ei muutu ulkoisesti paljoa suomalaisesta tilinpäätöskäytännöstä, vaikka taseessa ei ole IFRS-standardien mukaan mitään pakollista kaavaa. Taseeseen tulee uusia eriä, koska tietyt tase-erät määritellään IFRS:n myötä erilailla kuin aikaisemmin. IFRS-tilinpäätöksen keskeisenä tarkoituksena on varallisuusaseman esittäminen, niin että se antaa mahdollisimman tarkan ja oikean kuvan. Tämän takia tietyt taseen erät arvostetaan käypään arvoon eikä hankintameno. IAS 1 standardiin ei sisälly mitään tasekaavaa. Taseessa pitää olla kuitenkin vähimmäistiedot, jotka näkyvät alla olevassa taulukossa. Vähimmäistietojen lisäksi taseessa on esitettävä muita eriä, otsikkoja ja välisummia aina kun on tarpeellista, jotta taseesta saisi mahdollisimman oikean kuvan yrityksen taloudellisesta tilasta. IFRS-käytännön taseen esittämistapa eroaa monin tavoin Suomen kirjanpitolainsäädännön esittämistavasta. Tasetta ei enää jaeta vastaavaa ja vastattavaa puoliin. IFRS:n seurauksena osia nimitetään varoiksi sekä omaksi pääomaksi ja veloiksi. (Arlander ym. 2006; Halonen ym. 2006, 131-132.)

Taseen pitää sisältää vähintään seuraavat asiat:
▪ aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
▪ sijoituskiinteistöt
▪ aineettomat hyödykkeet
▪ rahoitusvarat
▪ sijoitukset
▪ biologiset hyödykkeet
▪ vaihto-omaisuus
▪ myyntisaamiset ja muut saamiset
▪ rahavarat
▪ ostovelat ja muut velat
▪ varaukset
▪ rahoitusvelat
▪ verotettavaan tuloon perustuvat verovelat ja -saamiset
▪ laskennalliset verovelat ja -saamiset
▪ omassa pääomassa esitettävä vähemmistön osuus
▪ emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma

Taulukko 1: Taseen vähimmäissisältö (Arlander ym. 2006.)

Taseessa varat ja velat ovat joko likvidisyysjärjestyksessä tai ne jaotellaan lyhyt- ja pitkäaikaisiin varoihin ja velkoihin. Esittämismuodon valinnan yritykset tekevät toimintansa luonteen

mukaan. Yleensä käytetään esittämismuotona jakoa lyhyt- ja pitkäaikaisiin varoihin ja velkoihin. Jos taas likvidisyysjärjestys-esittämistavan käyttäminen antaisi luotettavampaa ja merkityksellisempää tietoa, niin kuuluu käyttää likvidisyysjärjestystä. (Halonen ym. 2006,133; Salmi 2006, 91.)

5.3 Tuloslaskelma

Tuloslaskelman rakenne ei paljon muuttunut IFRS: tulon myötä. Tuloslaskelma on vapaamuotoisempi kuin suomalaisella käytännöllä tehty tuloslaskelma. Tuloslaskelman merkitys tilinpäätöksessä laski IFRS-standardien seurauksena. IFRS:n tultua pörssiyhtiöiden tilinpäätökset eivät ole enää tuloslaskelma vaan tase keskeisiä. Tuloslaskelmassa pitää olla vähimmäistiedot, jotka näkyvät alla olevassa taulukossa.

Tuloslaskelman pitää sisältää vähintään seuraavat asiat:
▪ liikevaihto
▪ toiminnan tulos
▪ rahoitustoiminnan tuotot ja kulut
▪ osuus voitoista tai tappioista osakkuus- ja yhteisyrityksissä
▪ välittömät verot
▪ tavanomaisen toiminnan voitto tai tappio
▪ lopetettujen liiketoimintojen tuotot ja kulut ennen veroja
▪ vähemmistön osuus voitoista tai tappioista
▪ emoyhteisön omistajan osuus voitoista tai tappioista

Taulukko 2: Tuloslaskelman vähimmäissisältö (Salmi 2006, 101.)

Tuloslaskelmassa pitää olla myös edellisten lisäksi lisärivejä, otsikoita ja välisummia, jos se on tärkeää yrityksen tuloksellisuuden ymmärtämiseksi. Yritykset voi vieläkin valita, että tekeekö kululaji- ja toimintokohtaisen tuloslaskelman. Tuotantoa harjoittavien yritysten toivotaankin käyttävän nimenomaan toimintokohtaista tuloslaskelmaa, koska sen avulla saa selkeämmän kuvan tuotannon kokonaiskustannuksista, tehokkuudesta ja yrityksen kyvyistä reagoida markkinamuutoksiin. Toisaalta luotettavampi tuloslaskelma muoto on kululajikohtainen tuloslaskelma, koska ennustaminen on helpompaa sekä kohdistuksia ei ole niin paljon. Tämä johtuu siitä, kun kulut on siinä jaoteltu hankinnan ja valmistuksen kuluihin. Tuloslaskelman rakenne ei ole paljoa muuttunut FAS:n mukaisesti tehdystä tuloslaskelmasta. IFRS-mukainen tuloslaskelma on vapaamuotoisempi. (Räty & Virkkunen 2004, 95-96; Salmi 2006, 101-102.)

Tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille ja vähemmistölle esitetään tuloslaskelman lopussa. IFRS-mukaisessa tuloslaskelmassa satunnaisia eriä ei saa merkitä tuloslaskelmaan. Tavanomaiset erät ja poikkeukselliset erät esitetään tuloslaskelmassa tai liitetiedoissa. Tärkeätä

on saada selvyys mikä on tavallisen toiminnan tulosta ja mikä epäsäännöllisen ja epävarmemman toiminnan tulosta. (Räty & Virkkunen 2004, 95-96; Salmi 2006, 101-102.)

IAS 1-standardiin on tehty muutoksia. Euroopan Unioni ei ole näitä muutoksia vielä hyväksynyt, mutta uudistettu IAS 1 astuu todennäköisesti voimaan vuoden 2009 alusta. Tuloksen esittäminen tulee standardin uudistumisen myötä muuttumaan. Sen myötä IFRS-tilinpäätöksen tuloslaskelma laajenee. Siinä tullaan esittämään kaikki oman pääoman muutokset, jotka liittyvät muihin kuin liiketoimiin yhtiön ja omistajien välillä. Leppiniemi kirjoittaa Liikekirjanpito-teoksessaan: ”Laajassa tuloslaskelmassa esitetään tilikauden tuotot ja kulut sekä muut laajan tuloksen erät, jotka on aiemmin esitetty omassa pääomassa” (Leppiniemi 1985, 14:13). Tulevaisuudessa laajaan tulokseen sisältyy myös myytävissä olevien rahoitusvarojen käypien arvojen muutokset. (Leppiniemi 1985, 14:13.)

5.4 Rahavirtalaskelma

Rahavirtalaskelmalla on merkittävä osa IFRS-tilinpäätöksessä. Rahavirrat jaetaan liiketoiminnan rahavirtoihin, investointien rahavirtoihin sekä rahoituksen rahavirtoihin. Yritykset voivat esittää vaihtoehtoisesti suoran tai epäsuoran laskelmamallin mukaisesti liiketoimintojensa rahavirrat. Rahavirtalaskelma tehdään maksuperusteisesti eli suoritteiden luovutushetken mukaan. Suomen käytännön mukaan oli mahdollista, että tiedot pystyttiin kirjaamaan myös suoriteperusteisesti eli suoritteiden luovutushetken mukaan. Tämä ei ole enää mahdollista IFRS-standardien käyttöönoton seurauksena. Tämän myötä sijoittajat pystyvät arvioimaan paremmin yhtiön toteutuneet rahavirrat. (Roine 2005; Räty & Virkkunen 2004, 132-133.)

Rahavirtalaskelma on sijoittajille ja muille tilinpäätöksen käyttäjille hyödyllinen. Se on tärkeä arvioitaessa yrityksen rahavarojen kerryttämiskykyä, sen tarpeita käyttää näitä rahavaroja sekä arvioitaessa mihin se käyttää rahavaransa. Informaatio, mikä saadaan rahavirtalaskelmasta, niin on tarkoitettu yrityksen tulevan kehityksen arvioimiseksi. Rahavirtalaskelma antaa vertailukelpoisempaa tietoa yhtiön toteutuneista rahavirroista. Rahavirtalaskelmasta saatavalla informaatiolla on tärkeä merkitys arvioitaessa yrityksen taloudellista kehitystä sekä vertailtaessa eri yhtiöitä. Yritysten taloudellisten asemien sekä yhtiöiden kehityksen vertailu helpottui. (Roine 2005; Räty & Virkkunen 2004, 132-133.)

5.5 Oman pääoman muutoslaskelma

Ennen oman pääoman muutoslaskelma oli liitetiedoissa ja nyt se on osana tilinpäätöstä. Sen merkitys on kasvanut IFRS:n seurauksena merkittävästi. Oman pääoman muutoslaskelma on erittäin tärkeä, koska IFRS:n monet liiketapahtumat kirjataan suoraan omaan pääomaan. Suomalaisen ja IFRS-tilinpäätöskäytännön yksi merkittävimmistä eroista on juuri se, että IFRS-

tilinpäätöksessä monet liiketapahtumat kirjataan suoraan omaan pääomaan eikä tulosvaikutteisesti, kuten suomalaisessa tilinpäätöksessä. IFRS-standardeissa on määritelty, mitkä erät saadaan kirjata suoraan omaan pääomaan. Oman pääoman muutosten tärkeyden huomaa siitä, että se on erillinen tilinpäätöksen osa, kuten esimerkiksi tase tai tuloslaskelma. Suomalaisessa tilinpäätöskäytännössä oman pääoman muutoslaskelma esitetään liitetiedoissa. (Aromäki 2004, 181-182.)

Voitot ja tappiot, joita ei esitetä tilikauden tuloslaskelmassa, pitää esittää oman pääoman muutoslaskelmassa. Voiton ja tappion lisäksi pääoman muutoslaskelmassa pitää ilmoittaa kaikki erät, jotka ei ole kirjattu tuloslaskelmaan vaan suoraan taseen pääoman muutoksiksi. Oman pääoman muutoslaskelma pitää esittää edelliseltä ja tarkastettavalta tilikaudelta. Oman pääoman muutoslaskelma voidaan tehdä kahdella eri tavalla. Oman pääoman muutoslaskelmassa esitetään joko kaikki oman pääoman muutokset tai sitten kaikki muut oman pääoman muutokset kuin ne, jotka ovat muodostuneet liiketoimista omistajien kanssa näiden toimiessa omistajan ominaisuudessa. Kaikki pääoman erät kattava oman pääomanlaskelma malli on yleisempi kuin suppeampi laskelmamalli, jossa jää laskelman ulkopuolelle omistajiin liittyvät tapahtumat. (Arlander ym. 2006; Rätty & Virkkunen 2004, 120.)

Oman pääoman muutoslaskelman pitää sisältää seuraavat erät, jotka on mainittu alla olevassa taulukossa. Näiden lisäksi oman pääoman muutoslaskelmassa tai siten liitetiedoissa voidaan esittää seuraavat asiat: liiketoimet omistajien kanssa, kun he toimivat omistajien ominaisuudessa, varojen jako omistajille, voittovarojen määrä alussa ja lopussa sekä näissä tapahtuneet muutokset, osakepääoma osakelajeittain sekä rahastojen, kuten esimerkiksi ylikurssirahastojen suuruus kauden alussa ja lopussa sekä niissä tapahtuneet muutokset tilikauden aikana. Omista osakkeista aiheutuneet oman pääoman muutokset ei esitetä oman pääoman laskelmassa vaan taseessa tai liitetiedoissa. (Arlander ym. 2006; Rätty & Virkkunen 2004, 120.)

Oman pääoman muutoslaskelman pitää sisältää vähintään seuraavat erät:
▪ kauden voitto tai tappio
▪ kaikki kauden tuotto-, kulu-, voitto- ja kuluerät, jotka on vaatimusten takia siirretty suoraan omaan pääomaan sekä näiden erien yhteenlaskettu määrä
▪ kauden kokonaistuotot ja kulut eroteltuna emoyrityksen omistajille sekä vähemmistölle kuuluviin osiin
▪ tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutosten ja virheiden korjausten vaikutukset kuhunkin oman pääoman erään

Taulukko 3: Oman pääoman muutoslaskelman vähintään mainittavat erät (Arlander ym. 2006; Rätty & Virkkunen 2004, 120.)

5.6 Liitetiedot

IFRS-käytäntöön kuuluu laajojen liitetietojen antaminen. Liitetiedot kasvavat merkittävästi suomalaisen tilinpäätöskäytännön vaatimaan liitetieto määrään verrattuna. Liitetietoja on paljon, jotta sijoittaja saisi mahdollisimman paljon yksityiskohtaista tietoa taloudellisten päätöksiensä tueksi. Liitetietoja pitää antaa esimerkiksi siitä, millä periaatteilla tilinpäätös on laadittu. Siinä liiteosassa pitää kertoa, mitä arvostusperiaatteita on sovellettu sekä yksittäisistä periaatteista, joita on noudatettutilinpäätöstä laadittaessa. Nämä kerrotaan, koska ne ovat tärkeitä tietoja tilinpäätöksen ymmärtämiseksi. (Leppiniemi 2003, 57; Tomperi 2007, 215.)

Liitetiedot pitää esittää järjestelmällisellä tavalla. Jokaisen taseen, tuloslaskelman, oman pääoman muutoslaskelman ja rahavirtalaskelman erän pitää sisältää viittaus liitetietoinformaatioon sekä päinvastoin. Liitetiedot esitetään yleensä tietyssä järjestyksessä. Ensimmäisenä on ilmoitus IFRS-standardien noudattamisesta. Seuraavana tulee yhteenveto keskeisistä laatimisperiaatteista. Sen jälkeen tulee taseen, tuloslaskelman, oman pääoman muutoslaskelman ja rahavirtalaskelman eriä koskevat lisäinformaatiot. Ne ovat siinä järjestyksessä, kun laskelmat ja erät ovat esitetty. Näiden jälkeen tulee muut tiedot. Seuraavalla sivulla oleva taulukko missä on lueteltu, mitä liitetiedot voivat sisältää. (Räty & Virkkunen 2004, 123-124.)

Seuraavia asioiden laadintaperiaatteita olisi selvitettävä liitetiedoissa:
▪ arvostusperuste- tai perusteet
▪ tuloutusperiaatteet
▪ konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä tytär- että osakkuusyritysten osalta
▪ yritysten yhteenliittymät
▪ yhteisyritykset
▪ aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenojen kirjaaminen ja poistojen tekeminen
▪ vieraan pääoman menojen ja muiden menojen aktivoiminen
▪ pitkäaikaishankkeet
▪ sijoituskiinteistöt
▪ rahoitusinstrumentit ja sijoitukset
▪ vuokrasopimukset
▪ tutkimus- ja kehittämismenot
▪ vaihto-omaisuus
▪ tuloverot, laskennalliset verot mukaan lukien
▪ varaukset
▪ työsuhde-etuuksista aiheutuvat menot
▪ ulkomaanrahan määraisten erien muuntaminen ja suojaaminen
▪ liiketoiminnallisten ja maantieteellisten segmenttien määrittelemineen sekä peruste, jolla menot kohdennetaan segmenteille
▪ rahavarojen määritelmä
▪ inflaatiolaskenta
▪ julkiset avustukset

Taulukko 4: Esimerkki liitetietojen sisällöstä (Räty & Virkkunen 2004, 124.).

Liitetiedoissa pitää esittää myös seuraavanlaisia asioita. Liitetiedoissa pitää mainita asiat, joiden kohdalla yrityksen johto on joutunut käyttämään harkintaa soveltaessaan yrityksen tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Tästä esimerkkinä on rahoitusvaroihin liittyvä seikka. Johto joutuu käyttämään harkintaa miettiessään ovatko yrityksen rahoitusvarat eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia. Liitetietoihin yrityksen pitää laittaa informaatiota kaikista tulevaisuutta koskevista oletuksista ja mahdollisista epävarmuustekijöistä. Näillä oletus asioilla ja epävarmuus tekijöillä tarkoitetaan asioita, joiden takia varat ja velat voivat vähentyä huomattavasti seuraavan tilikauden aikana. Tästä esimerkkinä on koneiden vanhentuminen, joka vaikuttaa vaihto-omaisuuden määrään. Jos on kalliit koneet vanhentumassa, niin yrityksen johto joutuu kertomaan tästä liitetiedoissa, koska sen seurauksena vaihto-omaisuuden määrä voi laskea huomattavasti alaspäin. (Räty & Virkkunen 2004, 125-126.)

5.6.1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätösinformaation kuuluu olennaisena osana tilinpäätöksen laatimisperiaatteet. Ne kertovat sijoittajalle IFRS:n periaatteista ja miten yritys soveltaa IFRS-standardeja. Laatimisperiaatteiden lukeminen ja ymmärtäminen on tärkeää, jotta sijoittaja ymmärtää IFRS tuomat muutokset tilinpäätöksessä. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteista käsitellään IAS 1 ja IAS 8 standardeissa. IAS 1 sisältää laatimisperiaatteisiin liittyvät vaatimukset ja IAS 8 käsittelee laatimisperiaatteiden muutoksia ja niistä annettavia tietoja. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet esitetään liitetiedoissa. Laatimisperiaatteissa esitetään arvostusperusteet, joita yritys on käyttänyt laatiessaan tilinpäätöstä. (Halonen ym. 2006, 146-147; Roine 2005.)

Laatimisperiaatteissa esitetään myös yksitaiset laatimisperiaatteet, jotka ovat tärkeitä, jotta tilinpäätöksen käyttäjät ymmärtävät tilinpäätöksen oikein. Laatimisperiaatteissa ei saa esittää sellaisia laatimisperiaatteita, joihin ei liity liiketapahtumia kyseisellä tilikaudella. Tämä sääntö on selkeyden ja tilinpäätöksen ymmärtämisen vuoksi. Yrityksen johto saa käyttää omaa harkintaa mitä laatimisperiaatteita tilinpäätöksessä esittää, mutta jotkut laatimisperiaatteet pitää IFRS:n mukaan esittää. Niistä määrätään IFRS-standardeissa. (Halonen ym. 2006, 146-147; Roine 2005.)

Laatimisperiaatteet ovatkin erittäin tärkeitä tilinpäätöksen lukijan kannalta, koska IFRS sisältää vaihtoehtoisia laatimisperiaatteita. Nämä esitetään laatimisperiaatteissa ja niihin on hyvä perehtyä ennen kuin alkaa tutkia ja arvioida tilinpäätöstä. Sijoittajien on tärkeä perehtyä näihin laatimisperiaatteisiin, koska ne helpottavat tilinpäätöksen ymmärtämistä. Ilman laatimisperiaatteiden lukemista ja ymmärtämistä voi olla vaikea vertailla eri yritysten tilinpäätöksiä vaihtoehtoisten laatimisperiaatteiden vuoksi. (Halonen ym. 2006, 146-147.)

5.6.2 Täsmäytyslaskelma

Siirryttäessä IFRS-tilinpäätökseen yritykset joutuvat tekemään täsmäytyslaskelman, joka kertoo miten tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset ovat vaikuttaneet omaan pääomaan ja tulokseen. Sijoittajien kannattaa tarkkaan käydä läpi täsmäytyslaskelma, jotta oppii tajuamaan, mitä vaikutuksia IFRS:ään siirtymisellä on ollut tilinpäätökseen. Se helpottaa muutosten analysointia ja ymmärtämistä. (Roine 2005.)

6 IFRS-tilinpäätöskäytännön ja suomalaisen tilinpäätöskäytännön erot

Selitän IFRS-tilinpäätöskäytännön ja suomalaisen tilinpäätöskäytännön eroja. Erot on hyvä tietää, jotta ymmärtää, miten muutokset tilinpäätökseen ovat syntyneet. Tämä on tärkeää, jotta sijoittajat ymmärtäisivät IFRS-tilinpäätöksen hyvin ja osaisi verrata IFRS-tilinpäätöstä aikaisempiin suomalaisella tilinpäätöskäytännöllä tehtyihin tilinpäätöksiin. Erot suomalaisen ja IFRS-tilinpäätöskäytännön välille syntyvät kirjaamiskäytännössä, tulojen ja menojen arvostamisessa ja esittämistavassa. IFRS vaikuttaa tilinpäätöksessä taseeseen, tuloslaskelmaan, rahoituslaskelmaan ja liitetietoihin. (Halonen ym. 2006, 122; Salmi 2006, 106.)

Suomalaisissa tilinpäätösasetuksissa on tiukkaan määritelty tuloslaskelman sekä taseen kaavat. IFRS-tilinpäätös käytännössä on vaan määritelty vähimmäisasiat, jotka tuloslaskelmassa sekä taseessa kuuluvat olla. IFRS-tilinpäätös sisältää erillisen laskelman pääoman muutoksista tai laskelman kirjatusta tuotoista ja kuluista. Tämänlaisia laskelmia ei suomalaisissa tilinpäätössäännöksissä vaadita. Suomalaisessa tilinpäätökseen kuuluu toimintakertomus. IFRS-tilinpäätökseen ei vaadita kuuluvan toimintakertomusta tai johdon näkemystä yrityksen tilanteeseen. Kuitenkin näitä asioita suositellaan tehtäväksi. IFRS sisältää esimerkkejä siitä, mitä asioita yrityksen johto voisi esitellä taloudellisessa katsauksessa. IFRS sisältää määräyksen konsernintilinpäätöksen laatimisesta. Suomen tilinpäätöskäytännön mukaan taas konsernintilinpäätös joudutaan laatimaan vain, jos tietyt ehdot täyttyvät. (Halonen ym. 2006, 122; Salmi 2006, 106-107.)

Suomalaisen tilinpäätöskäytännön ja IFRS-tilinpäätöskäytännön välillä on periaate-eroja. Ne on hyvä ymmärtää, jotta tajuaa edellä mainittujen käytäntöjen mukaan laadittujen tilinpäätösten erot toisistaan. Tilinpäätöskäytäntöjen välillä on suuria eroja ajatusmaailmallisesti. Seuraavissa kohdissa esitän näitä eroja.

Suomalainen tilinpäätösnormisto on laadittu yleistaloudellisten tavoitteiden näkökulmasta. Erityisesti siinä on huomioitu verotuksen toteutuksen näkökohdat sekä siinä korostetaan velkojan suojaa. Suomen kirjanpitolainsäädäntö keskittyy moniin yksityiskohtaisiin lainsäädäntöihin. IFRS-tilinpäätös on taas yritystaloudellinen ja markkinaehtoinen. Markkinaehtoisuus ilmenee monissa arvostusperusteissa ja tulkinnoissa. IFRS:ssä ei ole tarkkoja yksityiskohtaisia ohjeistuksia niin kuin suomalaisessa käytännössä. (Leppiniemi 2003, 37.)

Suomalainen tilinpäätösinformaatio perustuu erityisesti verotuksen näkökulmaan ja painottaa velkojain suojaa. IFRS ottaa taas huomioon eri sidosryhmät, jotka käyttävät tilinpäätösinformaatiota. IFRS-tilinpäätösinformaatiossa ratkaisevaa on omistajien ja sijoittajien tiedon tarve. (Leppiniemi 2003, 37.)

Yritysrahoitus on pankkikeskeistä täällä Suomessa. Vakuuksien tärkeän roolin takia markkinaehtoisella rahoituksella ja sen tarvitsemalla tilinpäätösinformaatiolla ei ole ollut niin merkittävää vaikutusta täällä Suomessa. IFRS-tilinpäätöksen lähtökohtana on markkinakeskeinen rahoitus ja tilinpäätösinformaatio vaatimukset perustuvat siihen. (Leppiniemi 2003, 37-38.)

Suomessa kirjanpito ja verotus on kytketty tiukasti toisiinsa. IFRS-standardeissa ei kovin paljoa huomioida verotusnäkökulmia. Kirjanpito ja verotus on löyhästi sidottu yhteen IFRS-standardeissa. IFRS-standardeissa on joitakin yksittäisiä määräyksiä koskien verotusta ja tilinpäätöstä. IAS/IFRS-standardit tähtäävät yhtenäiseen kansainväliseen tilinpäätöskäytäntöön. Standardeja valmisteltaessa ei huomioitu minkään maan verotusta. Tämän seurauksena suomalaisella tilinpäätöskäytännöllä laskettu verotettava tulo ja verotettava varallisuus saattavat poiketa paljonkin IFRS-tilinpäätöksen luvuista. Verotus on huomioitu vain IFRS-tilinpäätöksessä siinä määrin, että on määrätty, miten verot pitää esittää tilinpäätöksessä sekä minkälaiset liitetiedot niistä pitää olla. (Leppiniemi 2003, 38 ja 235.)

7 Tärkeimmät standardit muutosten ja sijoittajien kannalta

Päätin käsitellä muutamia standardeja, jotka ovat sijoittajan kannalta tärkeä tietää, koska ne ovat suurimpia muutoksen aiheuttajia tilinpäätökseen ja sen myötä tilinpäätösinformaatioon. Sijoittajien pitää ymmärtää IFRS-tilinpäätöksen erot suomalaisella tilinpäätöskäytännöllä tehtyihin tilinpäätöksiin verrattuna. Tämä osion lukeminen auttaa tajuamaan, miten IFRS- ja IAS-standardit ovat vaikuttaneet. Osa standardeista on sellaisia, jotka ovat parantaneet tilinpäätösinformaatiota ja sen takia selitän niistä. Osa on vaikuttanut tilinpäätöksen lukuihin. Osa taas vaikuttaa kummallakin tavalla eli vaikuttaa tilinpäätöksen lukuihin ja parantaa tilinpäätösinformaatiota. Sijoittajan on hyvä tietää, mitkä IFRS- ja IAS-standardit vaikuttavat tilinpäätöslukuihin ja mitkä ovat parantaneet tilinpäätösinformaatiota. Seuraavalla sivulla oleva taulukko kuvastaa miten mikäkin standardi on vaikuttanut tilinpäätökseen erityisesti sijoittajan kannalta. Taulukon jälkeen olevissa osioissa olen kirjoittanut standardeista sijoittajan näkökulmasta.

Standardi/Tilinpäätöksen kohta	Voi vaikuttaa tilinpäätöksen lukuihin	Parantaa tilinpäätösinformaatiota
Segmenttiraportointi (IAS 14 ja IFRS 8)		x
Vuokrasopimukset (IAS 17)	x	x
Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat (IAS 37)	x	x
Myyttävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot (IFRS 5)		x
Eläke-etuudet (IAS 19 ja IAS 26)	x	
Tuotot (IAS 18)		x
Tilikauden voitto/tappio (IAS 8)		x
Osakekohtainen tulos (IAS 33)		x
Rahoitusinstrumentit (IFRS 7, IAS 39, IAS 32)	x	x
Osavuositarkastukset (IAS 34)		x
Tunnusluvut	IFRS-standardien tuomien muutokset vaikuttavat tunnuslukuihin, laskentatavat pysyvät samana	

Taulukko 5: Standardien vaikutukset tilinpäätöksen lukuihin ja tilinpäätösinformaatioon (Leppiniemi 2003, 104-105 ja 107.)

7.1 Segmenttiraportointi (IAS 14 ja IFRS 8)

Segmenttiraportoinnin tarkoituksena on antaa tilinpäätöksen lukijoille parempi kuva yrityksen toteutuneesta suorituskyvystä. Sen on myös tarkoitus parantaa mahdollisuuksia arvioida yrityksen riskejä, kannattavuutta ja tulonmuodostumista. Segmenttiraportointi helpottaa tilinpäätöksen käyttäjiä yrityksen liiketoiminta-alueiden, maantieteellisten alueiden sekä tulevaisuuden näkymien arvioimisessa. Yritykset toimivat eri toimialoilla ja maantieteellisesti eri paikoissa, niin on ollut vaikeata saada informaatiota eri toimintojen suorituskyvystä. Segmenttiraportointi on helpottanut hahmottamaan yrityksen eri toimintoja, niiden sijoittautumista sekä niiden arviointia kannattavuuden ja suorituskyvyn kannalta. Vuodesta 1999 lähtien on ollut segmenttiraportointi osana IFRS-normistoa. Kun tilinpäätösten yhtenäistäminen on tullut vielä tärkeämmiksi, niin segmenttiraportoinnissakin on lähdetty hakemaan yhtenäisempää raportointitapaa. (Halonen ym. 2006, 229; Roine, 2005.)

Segmenttiraportoinnin osalta IFRS-käytännöllä on paljon kovemmat vaatimukset kuin Suomen lainsäädännössä. Suomessa ei ole mitään ohjeita siitä, miten segmentit pitäisi määritellä. Suomessa on usein yrityssalaisuuksiin ja kilpailutekijöihin vedoten koitettu salata segmentti-

tietoja. Tämä ei ole enää mahdollista julkisesti noteeratuissa yhtiöissä, jotka joutuvat tekemään tilinpäätöksensä IFRS-standardien mukaan. IFRS:n vaatimukset segmenttiraportoinnin liitetiedoista ovatkin erittäin laajat. (Halonen ym. 2006, 236, 246.)

Segmenttiraportointi tehdään vain konsernin osalta. Segmentistä pitää esittää informaatiota tilinpäätöksessä, jos segmentti edustaa vähintään kymmentä prosenttia yrityksen tuotoista, tuloksesta tai varoista. Segmentin määrittelyyn vaikuttaa merkittävästi se, miten yritys raportoi sisäisesti eri liiketoiminnoistaan. Segmenttejä on kahdenlaisia. On sekä liiketoiminnalliset sekä maantieteelliset segmentit. Kun yritys on määritellyt segmenttinsä, niin sen täytyy päättää, raportoiko se kaikki segmenttinsä erillisenä tilinpäätöksessä. Ensisijaiseksi segmenttiraportointi muodoksi yrityksen pitää laittaa, missä sijaitsee suurimmat riskit sekä ovat yrityksen tärkeimmät kannattavuuden lähteet. Jos tuotteet ja palvelut tuottavat suurimmat riskit ja suurimman kannattavuuden, niin ensisijaiseksi segmentointiraportointimuodoksi täytyy laittaa liiketoimintasegmentit. Jos taas eri maantieteellisillä alueilla toimiminen tuottavat suurimman riskin ja kannattavuuden saamisen, niin ensisijaiseksi segmentointiraportointimuodoksi täytyy laittaa maantieteelliset segmentit. (Halonen ym. 2006, 229-236; Roine, 2005.)

Vuoden 2009 alussa IFRS 8 tulee korvaamaan IAS 14-standardin. Tämä tuo muutoksia edellä mainittuihin asioihin. IFRS 8 tuomia muutoksia ovat segmenttijaon perustuminen paremmin yhtiön sisäiseen ohjausjärjestelmään ja johdon raportointiin sekä ettei ole enää toissijaista segmenttiraportointimuotoa. Sen seurauksena tulee todennäköisesti pakollisen maantieteellisen informaation määrä vähenemään. Yksi tärkeimmistä muutoksista on, että laadullinen informaation määrä paranee, koska IFRS 8 standardi vaatii enemmän laadullista informaatiota kuten esimerkiksi segmenttien määrittämisperusteista. Uusi standardi edellyttää yhtiötason tietoja esimerkiksi seuraavanlaisista asioista: tuotteista, palveluista, maantieteellisestä sijainnista ja asiakkaista. Sijoittajien kannalta muutos on hyvä, koska segmenttiraportointi ja tiedon laatu tulee parantumaan. (Leppiniemi 1985, 14:12.)

7.2 Vuokrasopimukset (IAS 17)

IAS 17-standardi määrittelee mitä tilinpäätöksessä vuokrasopimuksista pitää tilinpäätöksen lukijoille raportoida. Suomalaisessa tilinpäätöksessä leasingiin liittyvät asiat mainittiin liitetiedoissa. IFRS myötä rahoitusleasingiksi luokiteltavilla vuokrasopimuksilla hankitut hyödykkeet kirjataan taseen varoihin ja velkoihin. Rahoitusleasingiksi määritellään, kun vuokranottajalle kuuluu olennaisilta osin vuokraukseen liittyvät hyödyt ja riskit. Sekä kun vuokrattavan omistus siirtyy vuokra-ajan päättymisen jälkeen vuokraajalle tai vuokraaja voi ostaa vuokratun laitteen käyvän arvon alittavaan hintaan. Sijoittajien pitää ottaa huomioon, että tämän seurauksena yhtiöiden jotka ovat käyttäneet rahoitusleasingiä, niin heidän taseiden loppusummat kasvavat. Tunnuslukuissakin on tämän johdosta muutoksia. Sijoittajille on hyötyä

muutoksesta, jossa vuokratut hyödykkeet esitetään aina taseessa varoina ja velkoina. Se parantaa yhtiöiden vertailukelpoisuutta. Sijoittajien pitää kuitenkin ymmärtää tämän vaikutukset esimerkiksi yrityksen tunnuslukuihin. (Roine 2005.)

7.3 Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat (IAS 37)

Varaus on velkaa, johon liittyy epävarmuutta toteutumisajankohdasta tai toteutuvasta määrästä. Kuten Leppiniemi kirjassaan mainitsee: ”Ehdollisella velalla tarkoitetaan mahdollista, aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyttä velvoitetta, jonka olemassa olo varmistuu, jos yksi tai useampi epävarma tapahtuma toteutuu tai jää toteutumatta, ja joka ei ole kirjanpitovelvollisen itsensä määrättävissä”. (Leppiniemi 2003, 155.) Sekä velvoitetta, jota ei tulla merkitsemään taseeseen, koska ei uskota että sen täyttäminen edellyttäisi taloudellisten voimavarojen uhraamista. Ehdollisella omaisuuserällä tarkoitetaan, kuten Leppiniemi kirjassaan mainitsee: ”Omaisuuserää, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja olemassa olo varmistuu, jos yksi tai useampi epävarma tapahtuma joko toteutuu tai jää toteutumatta, ja joka ei ainakaan kokonaan ole kirjanpitovelvollisen itsensä määrättävissä” (Leppiniemi 2003, 155.).

IAS 37 standardista on määritelty mitä liitetietoja varauksista, ehdollisista veloista ja ehdollisista varoista pitää tilinpäätöksessä esittää. Kyseisestä standardista esitettävät liitetiedot ovat tärkeitä, jotta tilinpäätöksen lukijat kuten sijoittajat ymmärtävät edellä mainittujen erien luonteen, toteutumisajankohdan sekä niiden määrän. Suuri ero suomalaiseen käytännön ja IFRS tilinpäätöskäytännön välillä on, että IFRS ei tunne vapaaehtoisten varausten käsitettä. Vapaaehtoisia varauksia ei siten esitetä IFRS tilinpäätöksessä eikä niitä saa vähentää tuloverotuksessa. Mutta jos vain konsernin osalta tehdään IFRS tilinpäätös, tämänlaista verovaikutusta ei ole. Suomessa verotetaan vaan yksittäisiä yrityksiä eikä konsernia. Tilinpäätöksen lukijoiden on hyvä ymmärtää, miten suomalaisen ja IFRS tilinpäätöksen erot varausten osalta voivat vaikuttaa tuloverojen määrään ja tilinpäätöksen lukuihin. (Leppiniemi 2003, 155-157.)

7.4 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot (IFRS 5)

Ennen IFRS 5 -standardia oli IAS-35 standardi. IAS 35-standardissa käsiteltiin, kuinka lopetetavat toiminnot esitetään tilinpäätöksessä ja mitä tietoja niistä piti antaa. Standardi paransi esimerkiksi sijoittajien mahdollisuutta yrityksen rahavirtojen, tulontuottamiskyvyn ja taloudellista aseman ennakoimista ja arviointia. Suomen tilinpäätöskäytännössä ei ollut määritelty kuinka lopettavat toiminnot pitäisi esittää ja sen takia tilinpäätöksissä on ollut vaihtelevaa informaatiota aiheesta. Vuonna 2005 IFRS 5-standardi korvasi IAS 35-standardin. IFRS 5-standardi antaa ohjeita myytävänä olevien pitkäaikaisten omaisuuserien ja lopetettujen toimintojen esittämisestä kattavasti tuloslaskelmassa, taseessa sekä liitetiedoissa. IFRS 5-

standardi sisältää ohjeet myytävänä olevien pitkäaikaisten omaisuuserien kirjanpitokäsittelystä ja lopetetuista toiminnoista esitettävästä informaatiosta liitetiedoissa. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuseriin liittyvät varat ja velat esitetään taseessa. Lopetettavien toimintojen voitto tai tappio ja lopetettujen toimintojen luovuttamisesta muodostunut voitto tai tappio esitetään yhtenä eränä tuloslaskelmassa. Jotta sijoittajat saisivat parhaimman mahdollisimman käsityksen, niin on tärkeää että lopetettavat toiminnot esitetään selkeästi ja erillään toiminnoista jotka tulevat jatkumaan. Tämän takia tuloslaskelma on jaettu kahteen osaan eli jatkuviin toimintoihin ja lopetettuihin toimintoihin. IFRS 5 on lisännyt tilinpäätösten läpinäkyvyyttä ja vertailukelpoisuutta, kuten Efektor Oy internet-sivuilla mainitaan. IFRS 5:en myötä on tullut määrämuotoinen esittäminen, joka varmistaa, että tiedot esitetään eri yrityksissä yhdenmukaisella tavalla sekä että yritykset käyttävät samoihin periaatteisiin perustuvaa esittämisen aloitushetkeä. Vaikkakin IFRS 5-standardiin liittyvien asioiden esittämiseen pitää käyttää harkintaa, niin standardin tuomien hyötyjen kannalta standardia voidaan pitää lupaavana. (Leppiniemi 2003, 149-151; Vainio, 2007; Virtanen, 2008.)

7.5 Eläke-etuudet (IAS 19 ja IAS 26)

IFRS:n myötä eläke-etuuden määrittämis- ja kirjaamiskäytännöt tuloslaskelmiin ja taseisiin muuttuvat. Kuten Pörssisäätiön oppaassa IFRS-standardien vaikutuksista kerrotaan, niin eläke-etuudet voi olla IFRS:n tuoma suurin muutos kansainvälisille konserneille. Eläkejärjestelyjä on kahdenlaisia. Eläkejärjestelyjä on etuuspohjaisia sekä maksupohjaisia. Etuuspohjaisilla järjestelyillä tarkoitetaan, että yhtiöllä on vastuu henkilökuntansa tulevista eläkkeistä. Tämä vaikuttaa yrityksen tulokseen. Vakuutusmatemaattisten laskelmien muodostuva varat tai velka kirjataan yhtiön varoihin tai velkoihin. Maksupohjaisissa järjestelyissä eläke-etuus on heti lopullista kuluja yhtiölle eikä sitä jaksoteta. Sijoittajien pitää ottaa huomioon, että eläkejärjestelyt voivat vaikuttaa yhtiöiden tase-asemaan. Eläke-etuudet lisäävät yleensä yhtiön velkoja erityisesti siirtymähetkellä. Sijoittajien pitää huomioida myös eläkejärjestelyjen laskenta-periaatteet, koska siirtymävaiheessa ja myöhemmin eläke-etuuksissa on vaihtoehtoisia kirjaamistapoja. (Roine 2005.)

7.6 Tuotot (IAS 18)

IAS 18 standardi muodostuu tuottojen määrittämisestä, liiketoimen tunnistamisesta, tavaroiden myynnistä, palvelujen tuottamisesta, koroista, rojalteista, osingoista sekä tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista. Standardi sisältää paljon ohjeita tuottojen kirjanpidollisesta käsittelystä. Sijoittajan kannalta ne tiedot eivät ole minun mielestäni niin tärkeitä, paitsi kirjauskypsyden osalta. Tuottojen kirjauskypsyys on tuottanut ongelmia. Ongelmaksi on osoittautunut tuottojen määritteleminen kypsiä kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. IAS 18 määrittelee,

että tuoton kirjauskypsyys saavutetaan, kun taloudellinen hyöty on luotettavasti määriteltävissä ja koituu yrityksen hyväksi. (Leppiniemi 2003, 104-105.)

IAS 18-standardi sisältää tilanteet, jolloin kirjauskypsyys ehdot täyttyvät ja tuotto voidaan sisällyttää kirjanpitoon. Tästä on hyötyä sijoittajille. He voivat luottaa paremmin tilinpäätöksessä olevien tuottojen oikeellisuuteen. Tilinpäätösskandaaleissa on tullut esiin, että tuloja olisi tuloutettu liian aikaisin eli tilinpäätösinformaatio tuottojen osalta ei ole ollut paikkaansa pitävää. Enronin tilinpäätösskandaalin kohdalla juuri pohdittiin oliko tuloutukset tehty liian aikaisessa vaiheessa. Suomessa ei ole yksityiskohtaisia säännöksiä tulouttamisesta. Sen takia oli hyvä, että IFRS toi mukanaan säännökset siitä kuinka tuottoja voi tulouttaa. (Leppiniemi 2003, 104-107.)

7.7 Tilikauden voitto/tappio (IAS 8)

IAS 8 määrittää tilikauden voitosta, perustavaa laatua olevista virheistä ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutoksista. Standardin tavoitteena on yhdenmukaisten tuloslaskelmien esittäminen ja laatiminen yrityksissä. Jos standardin tavoitteisiin päästään, eri yritysten vertailu mahdollisuus paranee. Myös yrityksen aikaisempien tilinpäätösten vertailu helpottuu. Tästä hyötyisivät sijoittajat ja muut tilinpäätöksen käyttäjät. Tilikauden voitto muodostuu kaikista tilikauden tuotto- ja kulueristä. Yritykset poikkeavat tästä vain, jos IFRS-standardi vaatii tai sallii poikkeuksen yleisestä käytännöstä. (Leppiniemi 2003, 72-73.)

Yrityksen tilikauden voitto/tappio muodostuvat tavanomaisen toiminnan tuotoista/tappioista ja satunnaisista eristä. Satunnaiset erät pitää ottaa mukaan tilikauden tulosta laskiessa. Perustavaa laatua olevia virheitä eikä tilinpäätösten laatimisperiaatteiden muutoksia yrityksen ei tarvitse esittää tilikauden voitossa/tappiossa. Ne esitetään tai voidaan esittää taseessa oman pääoman vaikuttavana eränä. Tilinpäätöspäätöksiä pitää noudattaa johdonmukaisesti, koska tilinpäätösten lukijoiden tulee pystyä vertailemaan tilinpäätöksiä. Tämä on tärkeää, jotta esimerkiksi sijoittajat pystyvät havaitsemaan yrityksen taloudellisen aseman, tuloksen ja rahavirtojen kehittymissuunnat. Jos tilinpäätöksen laatimisperiaatteet muutetaan, niin siihen pitää olla aina riittävät ja hyvät perusteet. Olennaisemmat laatimisperiaatteiden muutokset, syyt, vaikutukset ja määrät yrityksen pitää selostaa liitetiedoissa. (Leppiniemi 2003, 72-74.)

7.8 Osakekohtainen tulos (IAS 33)

IAS 33-standardi sisältää ohjeet, kuinka osakekohtainen tulos tulee määritellä ja esittää tilinpäätöksessä. Standardin tavoitteena on parantaa toiminnan tuloksen vertailtavuutta eri yritysten välillä. Osakekohtainen tulos esitetään laimentamattomana osakekohtaisena tuloksena sekä laimennusvaikutuksella oikaistuna osakekohtaisena tuloksena.

Laimentamattomana osakekohtainen tulos lasketaan kaavalla:

$$\frac{\text{tilikauden voitto/tappio}}{\text{kantaosakkeiden koko tilikauden lukumäärän painotetulla keskiarvolla}}$$

”Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtainen tulos lasketaan, niin että kantaomistajalle kuuluvan tuloksen ja ulkona olevien osakkeiden painotetun lukumäärän keskiarvona siten, että tulosta sekä osakkeiden lukumäärää oikaistaan kaikkien laimentavien potentiaalisten kantaosakkeiden vaikutuksilla”, kuten Leppiniemi kirjoittaa kirjassaan IFRS-johdon käsikirja. (Leppiniemi 2003, 145) IAS 33-standardin mukaisesti lasketut osakekohtaiset tulokset esitetään tuloslaskelmassa. Ne voidaan myös julkaista toimintakertomuksessa. (Leppiniemi 2003, 143-145; Rahoitustarkastus 2008.)

7.9 Rahoitusinstrumentit (IFRS 7, IAS 39, IAS 32)

Rahoitusinstrumentit muodostuvat IAS 32-, IAS 39-standardeista sekä IFRS 7:stä. IAS 32 käsittelee rahoitusinstrumenteista tilinpäätöksessä esiteltäviä tietoja sekä esittämistapaa. IAS 39 käsittelee rahoitusinstrumenttien kirjaamista ja arvostamista. IFRS 7 käsittelee liitteitä. Edellä mainitut standardit sisältävät kaikenlaiset rahoitusinstrumentit, kuten saatavat, maksettavat, sijoitukset osakkeisiin ja bondeihin, lainat ja johdannaiset. (Leppiniemi 2003, 140; PriceWaterhouseCouper 2008.)

IAS 32 sisältää seuraavien rahoitusinstrumenttien esittämistavat tilinpäätöksissä: vieraan ja oman pääoman, yhdistelmäinstrumenttien luokittelu liikkeeseenlaskijan kirjanpidossa, korkojen, osinkojen, tappioiden ja voittojen sekä rahoitusvarojen ja velkojen. Leppiniemi mainitsee kirjassaan: ”yrityksen tulee esittää tilinpäätöksessään riskien hallintaperiaatteet, sopimusehdot ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, korkoriski, luottoriski, käypä arvo, rahoitusvarat, joiden kirjanpito arvo ylittää käyvän arvon, sekä muut tilinpäätöksessä esitettävät tiedot”. (Leppiniemi 2003, 140) Standardin tavoitteena on, että tilinpäätöksen käyttäjät ymmärtävät taseeseen merkittyjen sekä taseen ulkopuolisten rahoitusinstrumenttien merkityksen yrityksen taloudelliseen asemaan, toiminnan tulokseen sekä rahavirtojen arviointiin. (Leppiniemi 2003, 140-141.)

Standardissa mukaan tilinpäätöksessä tulee esittää asiat, jotka vaikuttavat yritykseen tulevaisuudessa saapuvien rahoitusinstrumenteista johtuvien rahavirtojen määrään, ajoittumiseen ja varmuuteen. Standardi vaatii, että tilinpäätöksessä annetaan myös tietoa rahoitusinstrumentteihin liittyvistä riskeistä ja niiden riskienhallinnasta. IAS 32 sisältää suositukset siitä, kuinka tilinpäätöksen käyttäjiä pitäisi informoida rahoitusinstrumenttien käytön laajuudesta sekä niiden käytön luonteesta. Tietoja pitää antaa myös korko- ja luottoriskeistä. Rahoitusvarojen ja velkojen ryhmästä sekä taseeseen merkittyjen ja merkitsemättömien ryhmien käyvästä arvosta pitää esittää tietoja tilinpäätöksessä. (Leppiniemi 2003, 140-141.)

IAS 39 antaa ohjeet siihen, miten rahoitusinstrumentit kirjataan ja arvostetaan tilinpäätöksessä ja mitä tietoja pitää esittää liitetiedoissa. Rahoitusinstrumentit jaetaan varsinaisiin rahoitusinstrumentteihin ja johdannaisiin. Rahoitusinstrumentit jaetaan IAS 39-standardin mukaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, yrityksen myöntämiin lainoihin ja muihin saamisiin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Nämä arvostetaan alun perin liikkeelle lasku- tai hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Alla olevasta taulukosta näkee, mihin mikäkin neljästä rahoitusvarosta arvostetaan. Taulukko on otettu Pörssisäätiön oppaasta, joka kertoo IFRS-standardien vaikutuksista rahoitusvarojen arvostustapoihin. (PriceWaterhouseCoopers 2008.)

Rahoitusvarat	Arvostustapa
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät varat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti
Eräpäivään asti pidettävät varat	Jakotettuun hankintameno
Lainat ja muut saamiset	Jakotettuun hankintameno
Myytävissä olevat varat	Käypään arvoon tasevaikutteisesti

Taulukko 6: Standardien vaikutuksista rahoitusvarojen arvostustapoihin (Roine 2005.)

IFRS 7 käsittelee liitetietoja, joita rahoitusinstrumenteista pitää tilinpäätöksissä esittää. Liitetietojen tarkoituksena on läpinäkyvän kuvan saaminen rahoitusinstrumentteihin liittyvistä riskeistä. Tilinpäätöksen käyttäjien pitää pystyä näiden liitetietojen avulla ymmärtämään rahoitusinstrumenttien vaikutusta yhtiön taloudelliseen asemaan ja tulokseen sekä käsittämään millaisia riskejä kyseiset yhtiön omistamat rahoitusinstrumentit yhtiölle aiheuttaa ja miten yhtiö yrittää suojautua näitä riskejä vastaan. Rahoitusinstrumentteihin liittyvät riskit tulee kuvata johdon näkökulmasta. Kun yritys kertoo tilinpäätöksen liitetiedoissa riskienhallintaprosessistaan, niin on mahdollisuus että paljastuu yrityksen heikkoudet riskienhallinnassa. Tämä voi aiheuttaa negatiivisin reaktion markkinoilla. Pääasia on kuitenkin, että tilinpäätöksen käyttäjät saavat luotettavaa ja läpinäkyvää informaatiota yrityksen rahoitusinstrumenteista, niihin liittyvistä riskeistä ja riskeiltä suojautumiskeinoista. Liitetiedot ovat rahoitusriskien osalta parantuneet ja selkiintyneet vuonna 2007 tulleen IFRS 7-standardin myötä. (PriceWaterhouseCoopers 2008.)

7.10 Osavuosikatsaukset (IAS 34)

Osavuosikatsauksella tarkoitetaan taloudellista raportointia, mikä sisältää tilinpäätöksen kokonaan tai lyhennettynä versiona. Osavuosikatsauksen oikea-aikaisella ja luotettavalla raportoinnilla parane sijoittajien mahdollisuus arvioida yrityksen tulontuottamiskykyä, rahavirtoja, taloudellista tilannetta ja yrityksen maksuvalmiutta. Osavuosikatsauksen vähimmäissisältö ja siinä esitettävistä tilinpäätöstiedoista, kirjaamis-, arvostus- ja noudattamisperiaatteista määritellään IAS 34-standardissa. Osavuosikatsauksessa pitää olla kaikki olennainen, mutta tämä koskee vain osavuosikatsauksen perusteella olennaisia asioita. Osavuosikatsaus pitää sisältää lyhennetyn taseen ja tuloslaskelman, oman pääoman muutokset ja vastaavat erät, lyhennetyn rahavirtalaskelman ja standardissa pakollisiksi määrättyt liitetiedot. (Leppiniemi 2003, 147-148.)

7.11 Tunnusluvut

Tunnuslukuja laskentaperiaatteet eivät muutu mihinkään, mutta tunnusluvut voivat muuttua IFRS-tilinpäätökseen siirtymisen myötä, koska IFRS-standardit vaikuttavat taseen kokonaisu-määrään, tilikauden tulokseen, omiin pääomiin ja muihin taseen eriin. Vaikutukset näkyvät seuraavalla sivulla olevasta taulukosta, jonka tiedot on otettu suoraan Pörssisäätiön IFRS op-paassa olevasta taulukosta. (Roine 2005.)

Tulosta parantavat	Tulosta heikentävät
liikearvopoistojen loppuminen etuuspohjaiset eläkejärjestelyt tase-erien arvostaminen käypään arvoon valmistusasteen mukainen tuloutus laskennalliset verosaamiset menojen aktivoinnit vaihto-omaisuuden arvostus	mahdolliset arvonalentumiset liikearvoista ja aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä etuuspohjaiset eläkejärjestelyt laskennalliset verovelat menojen aktivointien peruutukset menojen aktivoinneista myöhemmin tehtävät poistot
Tasetta kasvattavat	Taseita pienentävät
liikearvopoistojen loppuminen etuuspohjaiset eläkejärjestelyt tase-erien arvostaminen käypään arvoon vuokrasopimukset (rahoitusleasing) laskennalliset verosaamiset ja -velat vaihto-omaisuuden arvostus	menojen aktivointien peruutukset omien osakkeiden esittämistapa

Taulukko 7: Tilinpäätöksen tulokseen ja taseeseen vaikuttavista seikoista (Roine 2005)

Tunnusluvut ovat sijoittajien tärkeä työkalu yrityksen taloudellisen tilan arviointiin. Sijoittajien pitää ymmärtää IFRS:n vaikutukset tunnuslukuihin. Tunnuslukuja ennen ja jälkeen IFRS:n ei voi verrata suoraan keskenään, koska IFRS tuo muutoksia tunnuslukuihin. Laskentatapa ei ole muuttunut mihinkään, mutta IFRS:n tuomat muutokset vaikuttavat tunnuslukuihin ja sijoittajien pitää ottaa nämä huomioon. Muutokset tunnusluvuissa voivat vaihdella paljon eri yritysten välillä. Toisilla yhtiöillä muutokset ovat suuremmat ja toisilla pienemmät. Sijoittajan on tärkeä ymmärtää muutokset ja niiden syyt. (Arlander ym. 2006.)

8 Valmiiden tietomateriaalien tutkiminen

Tutkiessani IFRS-aihetta ennen kuin olin päättänyt, mistä näkökulmasta tulen IFRS-aihetta tutkimaan, niin huomasin kirjoissa olevan tietoja siitä, miten sijoittajat ovat hyötäneet IFRS-tilinpäätöskäytännön käyttöönotosta. Kiinnitin huomiota erityisesti siihen, että sijoittajat olivat yksi tärkeimmistä syistä, miksi tilinpäätöksiä alettiin yhdenmukaistaa ja laatia kansainvälistä tilinpäätöskäytäntöä. Kun päätin tutkia asiaa sijoittajan näkökulmasta, niin päätin, että tutkin näitä jo valmiina olevia lähdemateriaaleja, koska sieltä saisin paljon tietoa siitä, miten sijoittajat ovat hyötäneet IFRS:stä sekä miten se on sijoittajia haitannut.

8.1 Tutkimuksen toteutus

Tutkin valmiita lähdemateriaaleja, joita ovat kirjallisuuslähteet, internetaineistot sekä lehtiartikkelit. Tietoja tutkimusaiheeseeni löytyi kaikista näistä kolmesta. Kirjallisuuslähteet, joista etsin vastauksia tutkimustehtävääni keskittyivät aihepiireiltään sijoittamiseen sekä IFRS-tilinpäätökseen. Lehtiartikkeleita etsin Laurean tietokannoista. Etsin lehtiartikkeleita, jotka koskivat erityisesti IFRS:ää. Olen myös etsinyt internetistä nettisivuja, jotka käsittelevät IFRS:ää ja sijoittamista.

Luin tutkimusaiheeseeni liittyviä materiaalia ja poimin aina tietoja ylös, jos jossain mainittiin asioita liittyen tutkimuskysymykseeni. Kaikista kolmesta tietolähdetyypeistä löytyi vastauksia siihen kuinka tilinpäätösinformaatio on muuttunut IFRS:n myötä. Löytämiäni poimintoja on taulukoissa, jotka ovat liitteissä toisena. Sieltä näkee poimintoja, mutta ne eivät ole aivan suoria lainauksia, koska olen lyhennellyt lauseita ja muutellut niitä hieman. Jaoin taulukot positiivisiin ja negatiivisiin löytöihin. Tutkiessani valmista tietomateriaalia sieltä nousi myös asioita, joissa kerrotaan myös IFRS:n huonoja puolia sijoittajan kannalta. Tutkittuani valmista materiaalia ja poimittuani tiedot ylös kirjoitin lopputuloksista ja ne esitetään seuraavassa luvussa.

8.2 Tutkimuksen tulokset

Kirjoissa, lehtiartikkeleissa ja internet-sivuilla mainittiin paljon asioita, miten sijoittajat hyötyvät IFRS:n tuomista muutoksista. IFRS-tilinpäätökseen liittyi myös asioita, joista ei ole hyötyä, vaan ennemmin haittaa tilinpäätösinformaation kannalta. Aiheesta ei ollut valtavasti suomenkielisiä kirjoja ja internetsivuja, koska IFRS on suhteellisen nuori aihe, mutta silti sain kattavasti vastauksia. Eikä tulokseni sisällä kaikkea valmiista materiaaleista saatavaa tietoa, koska kaikkien teosten lukeminen ja tiedon poiminen jokaisesta teoksesta, niin olisi vaatinut valtavan työn. Mutta monet valmiit materiaalit sisälsivät tuloksien kannalta samoja asioita, niin jätin tarkoituksella poimimatta niitä vastauksiksi.

Tutkiessa valmiita materiaaleja huomasin niiden sisältävän ohjeita sijoittajille. Erityisesti Pörssisäätiön internet-sivuilla oli hyvä opas IFRS-tilinpäätöksestä. Erityisen hyvä kohta siinä oli Pörssisäätiön tekemä lista asioista, joita sijoittajan kannattaisi huomioida IFRS-tilinpäätöksiä tutkiessaan. Sijoittajan pitää muistaa IFRS tilinpäätöksiä tutkiessaan käydä läpi siirtymävaiheen täsmäytyslaskelma. Täsmäytyslaskelmassa pitää ottaa erityisesti huomioon, miten IFRS on vaikuttanut omaan pääomaan ja miten se vaikutti vertailuvuoden tulokseen. Sijoittajan kannattaa vertailla eri yhtiöitä, niiden käytäntöjä ja niiden antamaa informaatiota. Tämä on tärkeää, koska IFRS-tilinpäätös sisältää vaihtoehtoja ja arvioita. Sijoittajan kannattaa pereh-

tyä rahavirtalaskelmaan. Rahavirtalaskelma on sijoittajan kannalta merkittävä, koska se antaa luotettavaa ja johdonmukaisia tietoja yhtiön toiminnan kehittymisestä. (Roine 2005.)

Sijoittajien pitää erityisesti huomioida liitetiedot, jotka ovat kasvaneet ja niiden merkitys informaatio lähteenä on korostunut. Liitetiedoissa saa tietoja erityisesti tuloskehityksestä ja taseeseen vaikuttavista tekijöistä. Liitetiedoissa Pörssisäätiön mukaan pitää erityisesti katsoa oman pääoman arvomuutosrahastoa. Sijoittajien pitää huomioida mahdolliset erot joidenkin tase-erien kirjanpitoarvojen ja käypien arvojen välillä. Kun taseessa on merkittävä määrä liikearvoa ja aineettomia hyödykkeitä pitää katsoa niiden arvostamiseen liittyviä liitetietoja. Ne voivat olla tärkeä osa yhtiön varallisuutta ja tuloksenteekokykyä. Sijoittajien pitää huomioida, että IFRS-periaatteisiin tulee jatkossa muutoksia. Eikä pidä luovuttaa, jos ei heti ymmärrä kaikkea. (Roine 2005.)

Tomperi mainitsee Kehittyvä kirjanpitolaitto kirjassaan, että IFRS:n myötä tilinpäätösten vertailtavuus paranee ja läpinäkyvyys lisääntyy. Tämä näkyi myös monessa kirjassa ja artikkelissa. Nehän oli IFRS-tilinpäätöksen käyttöönoton lähtökohtanakin. IFRS:n käyttöönoton myötä Euroopan Unionin alueen pääomamarkkinat tehostuvat ja IFRS parantaa Euroopan kilpailukykyä. IFRS-tilinpäätöksen etuna on, että se tehdään sijoittajan ja muiden tilinpäätösten lukijoiden näkökulmasta. IFRS tehdään kuitenkin ennen kaikkea sijoittajan näkökulmasta. Kun tilinpäätös tehdään sijoittajien näkökulmasta, siinä otetaan huomioon sijoittajien informaation tarve. Tämän myötä tieto on paljon monipuolisempaa ja sijoittajat pystyvät paremmin arvioimaan yrityksen taloudellista tilaa. Talousinformaation laatu tulee paranemaan ja yrityksen taloudellisesta tilasta saa paremman kuvan. Sijoittajien on helpompi arvioida sijoituksen liittyvää riskiä. Sijoittajien on turvallisempi sijoittaa yrityksiin kansainvälisestikin, koska yrityksiä on helpompi arvioida ja vertailla kasvaneen tilinpäätösinformaation ansiosta. Sijoittajilla ei ole enää niin suuri riski saada väärää tilinpäätösinformaatiota kuin ennen. Näin pörssi-yhtiöihin sijoittamisen riski vähenee. Tämä korostuu erityisesti ulkomaalaisiin yhtiöihin sijoitettaessa. (Kulmala 2004; Tomperi 2007, 212-213.)

Valmiiden tietomateriaalien mukaan kansainväliset IFRS-standardit parantavat sijoittajien turvaa, koska siitä saa parempaa, avoimempaa ja luotettavampaa informaatiota eikä pörssi-yhtiöiden tilinpäätöksissä ole enää niin paljon väärää tilinpäätösinformaatiota. Yrityksen taloudellisen tilan arviointi on helpompaa ja se antaa oikeamman kuvan. Tämä johtuu osittain siitä, että taseessa seurataan yrityksen varojen ja velkojen arvoa ja niiden vaihtelua. Sen takia sijoittaja saa oikeamman kuvan yrityksen taloudellisesta asemasta. Rahavirtalaskelman merkitys kasvoi sijoittajan kannalta merkittävästi, koska se antaa nykyisin luotettavampaa ja johdonmukaisempia tietoja yhtiön toiminnan kehittymisestä. Rahavirtalaskelmat antavat vertailukelpoisemman kuvan yhtiön rahavaroista, jotka ovat toteutuneet. (Kulmala 2004; Palvi 2003.; PriceWaterhouseCoopers 2008; Roine 2005.)

Kuten pörssisäätiön IFRS-oppaassa sanotaan, niin lisätietoja tulee runsaasti liitetietoihin. Liitetiedot ovat kasvaneet ja jatkavat vieläkin kasvua. Liitetietojen merkitys informaation lähteenä on korostunut. Liitetiedoista saadaan yksityiskohtaisempia lisäinformaatioita yhtiön taseasemasta ja taseeseen vaikuttavista asioista. Sekä saadaan tietoa tuloksen muodostumisesta ja sen kehittymisestä. PriceWaterhouseCouperin tekemän IFRS-oppaan mukaan uuden standardin eli IFRS 7:n seurauksena rahoitusinstrumenttien liitetiedot ovat yleisesti selkiintyneet ja lukijoiden on helpompi ymmärtää riskien syntyminen syyt. IFRS 7-standardi helpottaa sijoittajia ymmärtämään yrityksen suojausstrategioita, joita he käyttävät ja niiden vaikutusta tilinpäätökseen. Liitetiedoissa raportoidaan segmenteistä. Segmenteistä kertovat liitetiedot tulevat antamaan paremman kuvan siitä miten ja millä segmenteillä yritys tulee tulevaisuudessa toimimaan. Tämä johtuu IFRS myötä tulleista segmenttistandardista, joka parantaa yhtiön eri segmenteistä saatavaa tietoa. Eri segmenteistä saatavien tuottojen ja niihin liittyvien riskien ja riskiltä suojautumisen arviointi helpottuu. (Kulmala, 2004; Palvi, 2003; PriceWaterhouseCouper 2008; Roine 2005.)

Löysin negatiivisia asioita valmiista tietomateriaaleista. Löytämiäni poimintoja ja tässä osuudessa selittämiäni asioita on työn lopussa liitteessä kaksi. IFRS:n tuomien muutosten ymmärtäminen tulee olemaan sijoittajille haastavaa. Kansainvälisten tilinpäätöksen liittyvät säännökset eivät sisällä niin yksityiskohtaista ohjeistusta, että laatimisperiaatteita pystyttäisiin soveltamaan yhdenmukaisella tavalla. Tämä tarkoittaa sijoittajien kannalta sitä, etteivät tilinpäätökset ole niin vertailukelpoisia kuin ne voisivat olla. IFRS:n tarkoituksena oli parantaa eri maissa toimivien yhtiöiden vertailua. Artikkelissa Pörssiyrityksillä kiire siirtyä uuteen tilinpäätös-käytäntöön Alkion haastatteleman Trobergin mukaan voi käydä toisinkin päin, koska yleisluontoisia ohjeita tulkitaan eri maissa eri tavoin. (Alkio 2005; Roine 2005; Visakorpi, Pelkonen & Lamberg 2005.)

Yhtiöiden vertailu on vaikeaa, koska IFRS mahdollistaa erilaiset valinnat standardien sisältämien laatimisperiaatteiden välillä. IFRS sisältää vaihtoehtoisia laskenta- ja esittämistapoja, jotka vaikeuttavat tilinpäätösten vertailua. Esimerkiksi se vaikeuttaa kotimaisten yritysten tilinpäätösten vertailua toisiinsa sekä ulkomaisten ja kotimaisten yritysten tilinpäätösten vertailua toisiinsa. IFRS vaikeuttaa pörssiyritysten ja muiden yritysmuotojen tilinpäätösten vertailua. Ainakin täällä Suomessa missä ei ole vaadittu muiden yritysten kuin pörssiyritysten laativan tilinpäätöksen IFRS-tilinpäätöskäytännön mukaisesti. Vaikeuksia tuottaa, koska tilinpäätökset eivät ole laadittu parhain mahdollisin tavoin. Rahoitustarkastus on löytänyt tarkastaessaan suomalaisten pörssiyritysten puutteellisuuksia sekä tilinpäätöksien taso vaihteli paljon. Menee aikaa ennen kuin pörssiyritykset sisäistävät kunnolla uuden IFRS-tilinpäätöskäytännön. Kun uuden tilinpäätöksen sisäistäminen on tapahtunut, niin uskon, että pörssiyritykset tulevat laatimaan virheettömämpiä tilinpäätöksiä. Ratan mukaan tilinpäätökset

ovat parantuneet ensimmäisiin IFRS-tilinpäätöksiin verrattuna, mutta silti vielä löytyy parannettavaa. Joillain pörssiyhtiöillä on parannettavaa enemmän ja joillain vähemmän. (Roine 2005; Startel 2006; Visakorpi ym. 2005.)

8.3 Johtopäätökset

Valmiiden tietomateriaalien mukaan IFRS:n myötä tilinpäätösinformaatio tulee määrältään kasvamaan ja tiedon laatu tulee paranemaan. IFRS helpottaa sijoittajia ymmärtämään tilinpäätöstä, vaikka aluksi onkin vaikea ymmärtää IFRS:n tuomia muutoksia. Vertailtavuus eri maiden pörssiyhtiöiden välillä tulee paranemaan. IFRS tuo myös joitain negatiivisia asioita, kuten sen erilaiset laskenta- ja esittämistavat. Tämän takia IFRS-tilinpäätös ei ole niin helpotajuinen ja vertailu ei ole ihan niin yksinkertaista. Tämän takia on tärkeätä lukea ja ymmärtää jokaisen yrityksen tilinpäätöksen laadintaperiaatteet. Kun erilaisista laskenta- ja esittämistavoista päästäisiin tulevaisuudessa eroon, niin tilinpäätökset tulisivat olemaan paljon vertailukelpoisimpia. Alla olevasta taulukosta näkee keskeisimmät hyödyt, mitä valmiiden materiaalien mukaan IFRS:n käyttöönotto toi mukanaan.

IFRS-tilinpäätöksen tuomat hyödyt
▪ Tilinpäätösten vertailtavuus paranee
▪ Läpinäkyvyys lisääntyy
▪ Pääomamarkkinat tehostuvat
▪ Tilinpäätös tehdään sijoittajan näkökulmasta
▪ Antaa oikeamman kuvan yrityksen taloudellisesta tilasta
▪ Monipuolisempaa tietoa tilinpäätöksestä
▪ Parantaa Euroopan kilpailukykyä
▪ Sijoittajat pystyvät paremmin arvioimaan sijoituksensa riskiä
▪ Tulee saamaan paremman kuvan siitä miten ja millä segmenteillä yritys tulee tulevaisuudessa toimimaan
▪ Parantaa talousinformaation laatua
▪ Parantaa sijoittajien turvaa
▪ Vähentää riskiä väärän tilinpäätösinformaation julkistamisesta
▪ Avoimempaa informaatiota

Taulukko 8: Tiivistelmä IFRS-tilinpäätöksen tuomista hyödyistä

9 Tilinpäätösten tutkiminen

Valmiissa materiaaleissa oli vastauksia tutkimukseeni. Halusin myös saada tuloksia niin, että pääsen itsekin tutkimaan ja toteamaan asioita. Päätin tutkia tilinpäätöksiä, jotta pystyisin tilinpäätöksiä vertailemalla toteamaan miten tilinpäätökset ja sen myötä tilinpäätösinformaatio on muuttunut IFRS-käytännön tulemisen myötä.

9.1 Tutkittavat yritykset ja tutkimuksen toteutus

Tutkittavaksi yrityksiksi valitsin kolme suomalaista pörssiyhtiötä. Valitsin yhtiöiksi keskisuuren pörssiyhtiöiden joukosta suomalaisen lentoyhtiö Finnairin ja suurten pörssiyhtiöiden joukosta valitsin teollisuuskemikaaleja valmistavan Kemiran sekä maailman suurimpia metsäteollisuusyhtiöitä olevan UPM-Kymmene. Muita perusteluja valinnoille ei ollut kuin se, että valitsin yrityksiä, joiden toiminnot eroavat toisistaan. Näiden kolmen yhtiön tilinpäätöksiä tutkin ja selvitin, miten tilinpäätösinformaatio muuttui näissä yhtiöissä IFRS-tilinpäätökseen siirryttäessä ja sen jälkeen.

Otin tutkittavaksi kolme eri vuoden tilinpäätöstä. Tilinpäätökset, joita tutkin, ovat vuosilta 2003, 2005 ja 2007. Vuoden 2003 tilinpäätökset ovat laadittu ennen IFRS:ää. Tutkittavista yhtiöistä Kemiralla 2003 vuoden tilinpäätös oli laadittu suomalaisen tilinpäätöskäytännön ja kansainvälisten IAS-standardien mukaisesti, joita Suomen käytännön puitteissa oli silloin mahdollista käyttää. Siitä johtuen sen 2003 vuoden tilinpäätös muistutti jo osittain IFRS-tilinpäätöstä. Vuosien 2005 ja 2007 vuoden tilinpäätökset on laadittu IFRS-säännösten mukaisesti. Yritin tilinpäätöksen tutkimisen avulla todeta, miten tilinpäätös on muuttunut. Tulosten perusteella pohdin, miten se on vaikuttanut sijoittajien saamaan tilinpäätösinformaatioon ja miten sijoittajat hyötyivät IFRS-tilinpäätöksen tilinpäätösinformaation tuomista muutoksista ja sekä mitä haittoja muutokset ovat sijoittajille aiheuttaneet. Tutkimuksen tulokset esitän seuraavassa kohdassa.

9.2 Tutkimuksen tulokset ja analysointi

Tutkiessani ja vertailllessani tilinpäätöksiä ennen ja jälkeen IFRS:n huomasin, ettei taseeseen, tuloslaskelmaan ollut tullut ulkoisesti suuria muutoksia. Taseen jako vastaavaan ja vastattavaan oli vielä vuoden 2003 tilinpäätöksissä. Vuoden 2005 pörssiyhtiöiden tilinpäätöksistä jako oli poistunut IFRS-standardien seurauksena. Ennen IFRS-tilinpäätöksessä oli rahoituslaskelma. IFRS:n myötä se muuttui rahavirtalaskelmaksi. Rahavirtalaskelma on kattavampi kuin entinen rahoituslaskelma. Ennen IFRS:ää oman pääoman laskelma oli liitetiedoissa ja nyt se on tärkeänä osana tilinpäätöstä.

Suurimmat muutokset tilinpäätösinformaation kannalta on tullut liitetietoihin, jotka ovat kasvaneet valtavasti. Liitetietokohtien määrä on kasvanut, mutta eniten kasvoi niissä kerrottavan informaation määrä. Joillakin yrityksillä liitetiedot kasvoivat vähän ja joillakin liitetietojen määrä lähes kaksinkertaistuivat siirryttäessä IFRS:n vuonna 2005. Vuonna 2003 Finnairin tilinpäätöksessä liitetietoja oli 30. Vuonna 2005 liitetietoja oli 37 kappaletta. Vuonna 2007 liitetietoja oli 39 kappaletta. Kemiran liitetietoja vuonna 2003 oli 22. IFRS siirtymisvuonna eli 2005 liitetietoja oli 38 ja vuonna 2007 40. UPM-Kymmenen tilinpäätöksessä vuonna 2003 liitetietoja oli 21. Vuonna 2005 liitetietoja oli 39 ja 2007 liitetietojen määrä oli 40.

Eniten on kasvanut liitteissä olevien tietojen sisältö. Tutkittaessa esimerkiksi Finnairin tilinpäätöksiä vuonna 2003, 2005 ja 2007, niin huomasi että ennen IFRS:ään siirtymistä vuonna 2003 liitetietosivuja oli vain 9. Vuonna 2005 siirryttäessä IFRS-standardien käyttöön, niin liitetietosivujen määrä oli kasvanut 43. Vuonna 2007 liitetietosivuja oli taas jopa 51. Vuonna 2003 Kemiralla liitetietoja oli 4 sivua. Siirryttäessä IFRS:n liitetietosivujen määrä kasvoi 34. Vuonna 2007 liitetieto sivujen määrä oli 32. UPM- Kymmenessä liitetieto sivujen määrä vuonna 2003 oli 12. IFRS siirtymisvuonna 2005 tilinpäätöksessä sivuja oli 32 ja vuoden 2007 liitesivujen määrä oli kasvanut 37.

Liitetietojen kasvu näkyi myös taseen ja tuloslaskelman liitetieto viittauksissa. Finnairin tuloslaskelmassa oli viittauksia liitetietoihin eri kohdissa 8 vuonna 2003, 11 vuonna 2005 ja 12 vuonna 2007. Finnairin taseessa viittauksia liitetietoihin oli eri kohdissa 12 vuonna 2003, 15 vuonna 2005 ja 18 vuonna 2007. Kemiran tuloslaskelmassa viittauksia liitetietoihin oli eri kohdissa 16 vuonna 2003, 11 vuonna 2005 ja 12 vuonna 2007. Kemiran taseessa viittauksia liitetietoihin oli eri kohdissa 12 vuonna 2003, 15 vuonna 2005 ja 18 vuonna 2007. UPM-Kymmenen tuloslaskelmassa viittauksia liitetietoihin oli eri kohdissa 8 vuonna 2003, 11 vuonna 2005 ja 12 vuonna 2007. UPM-Kymmenen taseessa viittauksia liitetietoihin oli eri kohdissa 12 vuonna 2003, 15 vuonna 2005 ja 18 vuonna 2007. Nämä samat tulokset ovat esiteltynä alla olevassa taulukossa.

	2003	2005	2007
Finnair	Liitetietoja 30 Sivuja yhteensä 9 Viittauksia liitetietoi- hin taseessa 12 Viittauksia liitetietoi- hin tuloslaskelmassa 8	Liitetietoja 37 Sivuja yhteensä 43 Viittauksia liitetietoi- hin taseessa 15 Viittauksia liitetietoi- hin tuloslaskelmassa 11	Liitetietoja 39 Sivuja yhteensä 51 Viittauksia liitetietoi- hin taseessa 18 Viittauksia liitetietoi- hin tuloslaskelmassa 12
Kemira	Liitetietoja 22 Sivuja yhteensä 4 Viittauksia liitetietoi- hin taseessa 18 Viittauksia liitetietoi- hin tuloslaskelmassa 16	Liitetietoja 38 Sivuja yhteensä 34 Viittauksia liitetietoi- hin taseessa 19 Viittauksia liitetietoi- hin tuloslaskelmassa 18	Liitetietoja 40 Sivuja yhteensä 32 Viittauksia liitetietoi- hin taseessa 29 Viittauksia liitetietoi- hin tuloslaskelmassa 16
UPM- Kymmene	Liitetietoja 21 Sivuja yhteensä 12 Viittauksia liitetietoi- hin taseessa 11 Viittauksia liitetietoi- hin tuloslaskelmassa 11	Liitetietoja 39 Sivuja yhteensä 32 Viittauksia liitetietoi- hin taseessa 15 Viittauksia liitetietoi- hin tuloslaskelmassa 22	Liitetietoja 40 Sivuja yhteensä 37 Viittauksia liitetietoi- hin taseessa 18 Viittauksia liitetietoi- hin tuloslaskelmassa 22

Taulukko 9: Kuvastaa kuin liitetietojen määrä on kasvanut IFRS tulon myötä.

Tutkiessani tilinpäätöksiä huomasin, että nykyisin tilinpäätösinformaatio on paljon laajempaa ja kattavampaa. Tilinpäätösinformaatio on keskittynyt liitetietoihin. Liitetiedoista saatava informaatio on kasvanut huomattavasti siirryttäessä 2005 IFRS-tilinpäätökseen. Ennen liitetiedot olivat vain taulukoita eikä niiden sisältöä ollut paljoakaan selitetty sanallisesti. Otsikko oli melkein ainoa, josta selvisi, mitä mitäkin liite sisältää. IFRS:n myötä liitetietoihin on tullut melkein joka kohtaan taulukoiden lisäksi selitykset, mistä selviää mitä kyseinen liitekohta sisältää ja mistä luvut ovat muodostuneet. Tämä auttaa sijoittajia ymmärtämään paremmin kyseisiä liitetietoja ja sen avulla tajuamaan paremmin yrityksen taloudellista tilannetta.

Erityisesti tilinpäätöksen liitetiedoissa olevat tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat erittäin tärkeitä sijoittajan kannalta, jotta hän ymmärtäisi tilinpäätöstä ja osaisi vertailla eri yrityksiä. Laatimisperiaatteet olivat hyvin selitetty. Asioiden merkitystä oli selvitetty yleisellä tasollakin. Niissä oli selitetty esimerkiksi, mitä segmenttiraportointi tarkoittaa ja mitä se erityisesti tässä tilinpäätöksessä yrityksen kannalta merkitsee. Minusta laatimisperiaatteet auttavat ymmärtämään IFRS-tilinpäätöstä. Erityisen tärkeää laatimisperiaatteissa oli, kun niissä oli erityisesti selitetty eri asioiden vaikutuksista tilinpäätökseen laatimiseen. Tämä auttaa sijoittajia ymmärtämään IFRS-tilinpäätöstä. Ennen IFRS:n tuleamista tilinpäätöksissä oli tilinpäätöksen laadintaperiaatteet, mutta ne eivät olleet niin laajasti ja kattavasti selitetty kuin IFRS-tilinpäätöksessä.

Vertailin myös vuoden 2007 tilinpäätöksiä IFRS-tilinpäätös malli 2007 -kirjan malleihin, jotka antavat esimerkkejä siitä, minkälainen esimerkiksi IFRS-säännösten mukainen tuloslaskelma on. Kaikki yhtiöt olivat laatineet tilinpäätöslaskelmansa esimerkkien mukaisesti. Kenenkään tutkimani yritysten tilinpäätöslaskelmista eivät eronneet mitenkään poikkeavasti kirjan esimerkeistä. Taseeseen ei ole määrätty mitään tarkkaa tasekaavaa, joka määräisi, miten asiat pitäisi esittää. Silti kaikilla oli samannäköisesti laadittu tase, mikä on hyvä asia. Vaikka ei ole määrätty, kuinka tase pitää esittää, niin silti yritykset ovat laatineet ne melko saman lailla. Se helpottaa sijoittajia yhtiöiden vertailemisessa. Jos kaikki tilinpäätökset laskelmat olisivat olleet ulkoisesti aivan erilaisia, niin silloin IFRS olisi huonontanut vertailukelpoisuutta. Nyt vaikka tarkkoja ohjeita ei ollut miten tilinpäätöslaskelmat laaditaan, kuten suomalaisessa tilinpäätöskäytännössä, niin silti laskelmat olivat aika lähelle samannäköisiä.

Eivätkä tulevat tilinpäätökset tule kovasti muuttumaan siitä, miten yritys ensimmäinen IFRS-tilinpäätöksensä laati. Kun yritykset päättivät laskenta- ja esittämisperiaatteensa laatiessaan ensimmäistä IFRS-tilinpäätöstä, ne joutuvat tulevaisuudessakin esittämään ja luokittelemaan samalla tavalla tilikaudesta toiseen. Tämä helpottaa sijoittajia. Yhtiöt eivät voi muuttaa ilman todella painavia perusteita muuttaa tilinpäätöksensä esittämisen- ja luokitteluperiaatteita. Tilinpäätökset pysyvät samannäköisinä ja sijoittajien on sen myötä helpompi arvioida yhtiön eri vuosien tilinpäätöksiä keskenään. (KHT-yhteisö 2007, 22.)

9.3 Johtopäätökset

Vertailtaessa yritysten tilinpäätöksiä ennen ja jälkeen siirtymisen IFRS-tilinpäätökseen, niin en olisi uskonut huomaavani niin suurta eroa tilinpäätösinformaatiossa. Vuoden 2003 tilinpäätökset vaikuttivat minusta kauhean suppealta verrattuna 2005 vuoden tilinpäätöksiin, jotka oli laadittu IFRS-käytännön mukaisesti. Joihinkin kohtiin tilinpäätöksessä ei tullut ulkoisesti suuria muutoksia, kuten esimerkiksi tilinpäätöksen laskelmiin. Suurimmat muutokset olivat tulleet liitetietoihin. Liitetietojen tilinpäätöksen informaation määrän kasvun niin selvä huomaaminen oli minulle yllätys. Liitetiedot ja niissä olevien tekstiosuuksien määrä oli kasvanut huomattavasti. Liitetiedot yleisestikin auttavat ymmärtämään tilinpäätöslaskelmien kohtia sekä muita yritykseen liittyviä asioita. IFRS-tilinpäätöskäytännön myötä kasvaneesta ja parantuneesta tilinpäätösinformaatiosta on todella paljon hyötyä yrityksen arvioimisessa.

Kuten jo edellä sanoin, uskon, että IFRS auttaa sijoittajia arvioimaan yrityksen tilaa ja sen kannattavuutta. Se on tärkeää päätettäessä, kannattaako yrityksen osakkeita pitää, ostaa tai myydä. IFRS-tilinpäätös on sijoittajan kannalta hyvä asia, koska tilinpäätösasioita, kuten esimerkiksi tilinpäätöksen laadintakeinoja, on selitetty paljon tarkemmin kuin ennen siirtymistä IFRS:ään. Pörssiyhtiöt, jotka tekevät tilinpäätöksensä IFRS:n mukaisesti, joutuvat kertomaan, kuinka tilinpäätös on laadittu ja mistä monet luvut ovat muodostuneet.

Vaikka tilinpäätöksiin on tullut ulkoisesti joitain muutoksia, niin kuitenkin tilinpäätös sisältää samat asiat kuin suomalaisella käytännöllä tehty tilinpäätös. Joidenkin asioiden merkitys on kasvanut, kuten oman pääoman muutoslaskelman merkitys. Se on liitetiedoista siirtynyt osaksi tilinpäätöslaskelmia. Sijoittajien kannalta on hyvä, että yritykset laativat silti suunnilleen samannäköisiä tilinpäätöksiä, vaikka IFRS:ssä ei ole niin tarkkaan määritelty tilinpäätösosioiden sisältöä ja rakennetta. IFRS antaa enimmäkseen ohjeita siihen, mitä kohtien pitää sisältää.

Tutkimuksessani huomasin liitetietojen ja niiden informaation kasvun, joka oli huomattava. Nyt tajuan, miksi painopistettä on siirretty liitetietoihin. Niissä on paljon enemmän tietoa, jonka perusteella sijoittaja voi arvioida yhtiön taloudellista tilaa. Nyt eri yrityksen eri osaluista saa paremman kuvan, koska asioita on selitetty paljon paremmin kuin suomalaisella käytännöllä. Kaikista mukavinta oli huomata, että IFRS:n myötä tilinpäätöksen kohtia ja erityisesti liitetietoja oli selitetty paljon paremmin. Minunkin oli helpompi ymmärtää tilinpäätöstä, kun näin selityksiä enkä pelkästään taulukoita, missä on lukuja. Minulla on itselläni ollut välillä vaikea tajuta tilinpäätöksiä, kun ei ole ymmärtänyt mitä kyseinen tilinpäätöksen kohta sisältää ja mistä luvut muodostuvat. Mielestäni IFRS parantaa todella paljon tilinpäätöksen ymmärtämistä, koska asiat on selitetty niin hyvin. Eikä ollut pelkästään selitetty mistä kyseisen yhtiön luvut olivat muodostuneet vaan oli myös selitetty yleisesti IFRS ja sen käsit-

teistä. Minun mielestäni IFRS-tilinpäätöksestä ja edellä mainitsemistani asioista huomasin, että IFRS-tilinpäätös on laadittu sijoittaja huomioon ottaen.

Sijoittajat tulevat oppimaan IFRS:n lukemalla pörssiyhtiöiden tilinpäätöksiä. On toki hyvä lukea IFRS-oppaita, mutta paljon myös oppii lukemalla jonkun pörssiyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet. Ne sisältävät juuri selityksiä yleisesti IFRS:n liittyvistä asioista ja niiden vaikutuksista tilinpäätökseen. Lukemalla vaikka vain pörssiyhtiöiden tilinpäätöksiä pysyy samalla IFRS:ään liittyvissä muutoksissa mukana. Pörssiyhtiöt myös ilmoittavat aina uudet standardit ja miten ne tulevat vaikuttamaan yhtiöiden tilinpäätöksiin.

10 Yhteenveto

Tilinpäätösinformaatio on kasvanut IFRS:n myötä paljon. Suurimmat muutokset itse tilinpäätöksessä olivat tilinpäätöksen tasekeskeisyys ja liitetietojen kasvu. Muut tilinpäätöksen keskeisempiin osiin tulleet muutokset näkyvät yhteenvetona seuraavalla sivulla olevasta taulukosta. Erilaista informaatiota on paljon ja se on yksityiskohtaisempaa. IFRS parantaa taloudellista informaatiota ja siten helpottaa yrityksen taloudellisen tilan ymmärtämistä. Sijoittajien on helpompi hahmottaa yrityksen kannattavuus ja taloudellinen asema. Yritysten välinen vertailu tulee kansainvälisesti helpottumaan, koska kaikki Euroopan Unionin alueen pörssiyhtiöt laativat tilinpäätöksensä IFRS-tilinpäätöksen mukaisesti. Tämän myötä sijoittajat voivat helpommin ja vähemmin riskein sijoittaa ulkomaisiin yhtiöihin, koska he voivat paremmin arvioida ja vertailla ulkomaisia pörssiyhtiöitä. Sijoittajilla on mahdollisuus IFRS:n tulemisen takia sijoittaa Euroopan Unionin maiden pörssiyhtiöihin, niin että ymmärtävät kunnolla kyseisen maan yhtiön tilinpäätöksen. Uskon että IFRS tulee lisäämään ajan myötä sijoittamista ulkomaisiin pörssiyhtiöihin. Euroopan Unioni haluaa, että IFRS leviää muidenkin kuin Euroopan Unionin maiden pörssiyhtiöiden tilinpäätöskäytännöksi. IFRS:n leviäminen helpottaisi maailmanlaajuisia sijoittamista, koska yhtiöiden tilinpäätökset olisivat vertailukelpoisia.

Tase	Tuloslaskelma	Rahavirtalaskelma	Oman pääoman muutoslaskelma	Liitetiedot
Ei paljoa ulkonäöllisesti muuttunut	Ei paljoa ulkonäöllisesti muuttunut	Merkittävä osa IFRS-tilinpäätöstä	Ennen liitetiedoissa → Nyt osana tilinpäätöstä	Laajat liitetiedot
Tilinpäätös painottuu taseeseen	Rakenne ei ole paljoa muuttunut	Tulevaisuudessa tärkeä merkitys arvioitaessa yrityksen taloudellista kehitystä ja vertailtaessa eri yhtiöitä	Merkitys on kasvanut	Liitteiden määrä on kasvanut
Sijoittajien pitää oppia keskittymään tuloslaskelman sijasta taseeseen	Vapaamuotoisempi		Monet liiketahtumat kirjaataan suoraan omaan pääomaan	Liitesivujen määrä on ainakin kaksinkertaistunut tai jopa moninkertaistunut
Ei tase kaavaa				Tiedon laatu on parantunut
Merkitys on kasvanut				Yksityiskohtaisempaa tietoa
Tarkoituksena on varallisuus-aseman esittäminen antaen mahdollisimman tarkan ja oikean kuvan				Sijoittajat saavat paremman kuvan yrityksen taloudellisesta tilasta
				Asiat on selitetty tarkemmin ja paremmin
				On sijoittajan kannalta tärkeät tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Taulukko 10: IFRS tuomista muutoksista tilinpäätökseen yleisesti ja sijoittajan kannalta

IFRS-tilinpäätöksestä ei kuitenkaan välttämättä hyödy, ellei ole perehtynyt hyvin tilinpäätöksiin ja niiden tulkitsemiseen. Pitää osata suomalainen tilinpäätöskäytäntö sekä oppia IFRS-tilinpäätöskäytäntö. Näiden erojen tajuaminen ja tulkitseminen eivät ole tavalliselle sijoittajalle kovin helppoa, koska IFRS ymmärtäminen on ollut vaikeaa taloushallinnon ihmisillekin, niin ei se tule olemaan ihan helppoa sijoittajillekaan. Ymmärtäminen ei ole kuitenkaan mahdotonta. Jos on ymmärtänyt suomalaisia tilinpäätöksiä, niin en usko, että kovin paljon vaikeuksia tuottaa IFRS-tilinpäätöksen ymmärtäminen. Eikä sijoittajien pidä luovuttaa, jos ei heti

ymmärrä kaikkea. Sijoittajien ymmärtämistä kuitenkin vaikeuttaa tietyt vaihtoehtoiset laskenta- ja esittämistavat, joita yritykset voivat käyttää. Sijoittajan pitää selvittää, mitä nämä vaihtoehtoiset esittämistavat ovat jokaisella yrityksellä ja miten ne vaikuttavat tilinpäätöksen ennen kuin pystyvät vertailemaan eri yritysten tilinpäätöksiä keskenään. Tiettyjen helpotuksien ja vaihtoehtoisten laskenta- ja esittämistapojen takia IFRS-tilinpäätös ei ole niin selkeä kuin voisi olla. Ennen kuin nämä vaihtoehtoiset laskenta- ja esittämistavat poistuvat, niin sijoittajilla on tekemistä selvittäessä eroja yritysten välillä. Heidän pitää ymmärtää, miten tilinpäätös on laadittu ja mitä poikkeuskäytäntöjä tai helpotuksia yritys käyttää tilinpäätöksessä.

Ajan myötä IFRS-tilinpäätös tulee selkenemään, kun erilaiset käyttöönoton alussa olleet poikkeuskäytännöt poistuvat ja kaikki tekevät vielä enemmän samankaltaisia tilinpäätöksiä. Tähän jatkuvasti uudistuvat kansainväliset tilinpäätösstandardit pyrkivät. Kuitenkin aina joitain eroja tulee olemaan. Tämä johtuu siitä, että tilinpäätökseen tulee aina vaikuttamaan se, millä alalla yritys toimii. Se aiheuttaa eroja tilinpäätöksissä. Tämä johtuu siitä, että tilinpäätöksessä ilmoitettavien tietojen olennaisuus ja ilmoitettavuus riippuu yhtiöstä ja sen toiminnasta.

Euroopan Unionilla ei ole yhtenäistä valvontajärjestelmää, vaan kaikilla mailla on omat yritysten IFRS-tilinpäätöksiä valvovat organisaatiot. Tämä voi aiheuttaa sen, etteivät tilinpäätökset ole sijoittajien kannalta niin yhtenäiset, kuin vertailtavuuden ja läpinäkyvyyden takia olisi syytä olla. Tämä asia tulee todennäköisesti kuitenkin jossain vaiheessa muuttumaan ja Euroopan Unioni muodostaa oman valvontaorganisaation. Ainakin sellainen olisi hyvä perustaa, jotta kaikkien Euroopan Unionin maiden tilinpäätösten laadintaa valvottaisiin saman lailla. Kuitenkin valtiokohtaisen valvonnan tulee kuitenkin todennäköisesti tulevaisuudessakin suorittamaan maan järjestö, mutta näiden toimintaa pitäisi tarkasti valvoa Euroopan Unionin oma valvontaorganisaatio. Näistä edellä mainitsemistani yritysten tilinpäätöksien vertailtavuutta vaikeuttavista asioista huolimatta, niin IFRS-tilinpäätöksestä on enemmän hyötyä kuin haittaa. IFRS on parantanut niin paljon tilinpäätösinformaatiota ja tilinpäätösten vertailtavuutta.

Tilinpäätöksessä oli kuitenkin tilinpäätöksen laadintaa ja IFRS:n aiheuttamia muutoksia selitetty todella hyvin. Se auttaa sijoittajia ymmärtämään IFRS-tilinpäätöstä ja päättämään sen avulla yrityksen tilannetta. Tutkiessani tilinpäätöksiä, niin huomasin, että tulevatkin IFRS-standardit ja tulkinnat ja näiden mahdolliset vaikutukset selitettiin hyvin. Oli hyvä huomata, ettei tilinpäätös ollut pelkkiä taulukoita, vaan moneen kohtaan oli tullut tekstiosuuksia, jossa selitettiin, mitä esimerkiksi kyseinen liitetietokohta pitää sisällään ja mistä luvut muodostuvat. Mielestäni IFRS tilinpäätöstä oli jopa helpompi ymmärtää kuin suomalaisella käytännöllä tehtyä tilinpäätöstä sen takia, että asioita oli selitetty ja tämän myötä ymmärtäminenkin oli helpompaa.

IFRS-tilinpäätös oli vaikea aihe tutkittavaksi. Tämä johtuu osittain siitä, että aihe on niin laaja. Oli myös vaikea päättää, mitkä asiat nostan sijoittajan kannalta tärkeäksi. Vaikeuksia aiheutti myös se, miten tutkisin aihetta. En tiennyt, mitä huomioita tekisin vertaillessani tilinpäätöksiä ennen ja jälkeen IFRS:n, koska olisi ollut niin paljon mielenkiintoisia tutkittavia yksityiskohtia. En kuitenkaan saanut mennä aiheen laajuuden takia syvälle aiheeseen. Tutkimussuunnitelmani oli tutkia tilinpäätösinformaation kasvua sijoittajan kannalta vain pintapuolisesti. Jos joka yksityiskohtaa olisi tutkinut tarkemmin, niin työstä olisi tullut liian laaja. Valmiiden lähdemateriaalien tutkimisella ja kolmen pörssiyhtiön tilinpäätösten tutkimisella ja vertailulla pystyin toteamaan, että tilinpäätösinformaatio on lisääntynyt merkittävästi IFRS:n tulon myötä. IFRS-tilinpäätöskäytännön laatiminen on perustunut sijoittajan näkökulmaan. Sen huomaa tilinpäätöksistä siten, että tilinpäätöksien kohtia oli selitetty paremmin ja sen seurauksena tilinpäätös oli paljon ymmärrettävämpi. Laajentuneen ja parantuneen tilinpäätösinformaation johdosta IFRS antaa sijoittajille paremmat mahdollisuudet arvioida yhtiöitä. Ymmärtämistä ja vertailua vaikeuttavat kuitenkin erilaiset IFRS:n mahdollistamat helpotukset ja laskentatavat. Näiden ymmärtäminen ei ole mahdotonta. Niiden vaikutukset esitetään laatisperiaatteissa.

Sijoittajasta itsestään ja hänen tilinpäätöksen ymmärtämistaidoistaan riippuvat kuinka hyvin hän osaa hyödyntää yrityksistä saatavan informaation. Lopuksi voin todeta, että IFRS on parantanut paljon sijoittajien saamaa tilinpäätösinformaatiota. Tilinpäätösinformaatio tulee jatkossakin paranemaan, kun IFRS:ää kehitetään jatkuvasti parempaan suuntaan. Eikä pidä luovuttaa, vaikka ei ymmärrä IFRS:tä heti kaikkea.

Lähteet

Kirjallisuuslähteet

Alhola, K. Koivikko, A. Rätty, P. 2003. Konsernitilinpäätös ja IAS. Vantaa: WSOY

Aromäki, K. 2004. IAS/IFRS käytännön esimerkein. Helsinki: Edita

Halonen, J. Jalkanen, J. Kyrölä, P. Kärpänen, M. Nurkkala, J. Nurmo, P. Penttilä-Rätty, E. Sundvik, P. Suomela, M. Tolvanen, M. Torkkel, T. Tuomala, M. 2006. IFRS: Käytännön käsikirja.

Jänkälä, M. Kaisanlahti, T. 2005. Uusi kirjanpitolainsäädäntö ja tilinpäätös. Helsinki: WSOY

KHT-yhteisö. 2007. IFRS-tilinpäätösmalli 2007. Helsinki: Edita Prima Oy.

Leppiniemi, J. 1985. WSOY Yritystieto-sarja: Liikekirjanpito. 90.uudistettu versio. Helsinki: WSOY.

Leppiniemi, J. 2003. IFRS: Johdon käsikirja. Juva: WSOY.

Likitalo, H. Rissanen, R. 1998. Tutkimusmenetelmät: Menetelmätietoutta tradenomiopiskelijoille, opetusmoniste. Helsinki: Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu

Rätty, P. Virkkunen, V. 2004. Kansainvälinen tilinpäätöskäytäntö- IFRS-raportointi. 2., uudistettu painos. Porvoo: WSOY

Salmi, I. 2006. Mitä tilinpäätös kertoo? 4., uudistettu painos. Edita Prima Oy

Tomperi, S. 2007. Kehittyvä kirjanpitolaito. Helsinki: Edita Prima Oy. 10.-11.painos.

Sähköiset lähteet

Alho, T. 2007. Kansainväliset tilinpäätösstandardit- IFRS. Tulostettu 26.5.2008.
<http://www.lut.fi/kati/courses/laskentatoimi/AB20A0700/netti2007.pdf>

Arlander, H. Aro-Horelli, I. Koivisto, P. Lindqvist, H. Turunen, R. Toivio, A. Vanhanen, A. Virta, R. 2006. IFRS-tilinpäätöksen keskeiset periaatteet. Tulostettu 16.5.2008.
<http://www.yritystutkimusneuvottelukunta.fi/?file=27>

International Accounting Standards, 2008. IFRS and IAS Summaries: English. Tulostettu 1.11.2008.
<http://www.iasb.org/IFRS+Summaries/IFRS+and+IAS+Summaries+English+2008/IFRS+and+IAS+Summaries+English.htm>

International Accounting Standards, 2008. Summaries of interpretations. Tulostettu 5.10.2008. <http://www.iasplus.com/interps/interps.htm>

Kulmala, A. 2004. Eurooppa nousuun -IFRS tulee! Läpinäkyvä tilinpäätös. Tulostettu 9.6.2008.
<http://www.ekonomilehti.com/juttu.asp?c=367>

PriceWaterhouseCoopers, 2008. International Financial Reporting Standards, Pocket Guide 2008. Tulostettu 9.10.2008.
http://www.pwc.com/fi/fin/ifrs/ifrs_pocket_guide_2008.pdf

Pörssisäätiö, 2005. IFRS-tilinpäätös on sijoittajan asialla. Tulostettu 10.3.2008.
<http://www.porssisaatio.fi/default.aspx?path=4;160;259&id=2870>

Rahoitustarkastus. 2003. Pörssiyhtiöiden tilinpäätösinformaation näkökulma muuttuu. Tulostettu 15.11.2008. http://www.rata.bof.fi/Fin/Tiedotus/Rata_tiedottaa/2003/5_2003/IAS-tilinpaatosinformaatio.htm

Rahoitustarkastus. 2008. Säännöllinen tiedonantovelvollisuus, Tunnusluvut. Tulostettu 6.10.2008. <http://www.rahoitustarkastus.fi/NR/rdonlyres/EAE094B0-9396-4217-9210-5E7F96257639/0/51std1Liite1.pdf>

Roine, S. 2005. Pörssisäätiö. Tulostettu 16.5.2008.
<http://www.porssisaatio.fi/artikkelit/ifrs-opas>

Vainio, K. 2007. IFRS taskuopas 2007. Tulostettu 25.10.2008.
<http://www.iasplus.com/dttdpubs/2007pocketfinnish.pdf>
 2007

Virtanen, P. 2008. Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetettavat toiminnot. Tulostettu 28.10.2008. <http://www.efektor.fi/product.aspx?DocumentId=9595&SectionId=7560>

Visakorpi, T. Pelkonen, R. Lamberg, R. 2005. Listayhtiöt tiedottaneet IFRS-siirtymästä ajoissa - tiedot kuitenkin sijoittajalle vaikeaselkoisia. Tulostettu 10.6.2008
http://www.rata.bof.fi/Fin/Tiedotus/Rata_tiedottaa/2005/3_2005/4.htm

Wikipedia. 2008. Enron. Tulostettu 26.10.2008.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Enron>

Wikipedia. 2008. Sijoittaminen. Tulostettu 26.5.2008.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Sijoittaja>

Lehtiartikkelit

Alkio, J. Pörssiyrityksillä kiire siirtyä uuteen tilinpäätös- käytäntöön. Helsingin Sanomat 27.1.2005.

Arola, H. 2001. Kirjanpitoväen uusi raamattu. Helsingin Sanomat 7.10.2001.

Baer, K. 2004. Vallankumous pörssissä. Helsingin Sanomat 12.9.2004.

Helsingin Sanomat, 2001. Samalle viivalle amerikkalaisten kanssa. Helsingin Sanomat 7.10.2001.

Kallunki, J. Niemelä, J. 2003. Osakesijoittaja hyötyy IAS-säännöksistä. Helsingin Sanomat 14.8.2003.

Laitinen, P. 2005. Outokumpu ja Fortum voittivat sarjansa taloustiedottamisessa. Helsingin Sanomat 27.1.2005.

Leppiniemi, J. Maaailma muuttuu, Arvopaperi 12/2006.

Palvi, M. 2003. Eurooppa tarvitsee omat hyvän hallintotavan ohjeet. Helsingin Sanomat 17.7.2003.

Startel, 2006. Rata moittii yhtiöiden IFRS- tilinpäätöksiä. Helsingin Sanomat 12.9.2006.

Tutkimusmateriaali

Finnair, 2003. Vuosikertomus 2003.

Finnair, 2005. Taloudellinen katsaus 2005.

Finnair, 2007. Taloudellinen katsaus 2007.

Kemira, 2003. Kemira tilinpäätös 2003.

Kemira, 2005. Kemiran tilinpäätös 2005.

Kemira, 2007. Kemiran vuosikertomus 2007.

UPM-Kymmene, 2003. Vuosikertomus 2003.

UPM-Kymmene, 2005. Vuosikertomus 2005.

UMP-Kymmene, 2007. Vuosikertomus 2007.

Kuvat

Kuva 1: Teoreettinen viitekehys	10
Kuva 2: Kaaviokuva IASC:in toiminta (Vainio 2007.).....	13

Taulukot

Taulukko 1: Taseen vähimmäissisältö (Arlander ym. 2006.)	17
Taulukko 2: Tuloslaskelman vähimmäissisältö (Salmi 2006, 101.)	18
Taulukko 3: Oman pääoman muutoslaskelman vähintään mainittavat erät (Arlander ym. 2006; Rätty & Virkkunen 2004, 120.).....	20
Taulukko 4: Esimerkki liitetietojen sisällöstä (Rätty & Virkkunen 2004, 124.)	22
Taulukko 5: Standardien vaikutukset tilinpäätöksen lukuihin ja tilinpäätösinformaatioon (Leppiniemi 2003, 104-105 ja 107.)	26
Taulukko 6: Standardien vaikutuksista rahoitusvarojen arvostustapoihin (Roine 2005.)....	32
Taulukko 7: Tilinpäätöksen tulokseen ja taseeseen vaikuttavista seikoista (Roine 2005) ..	34
Taulukko 8: Tiivistelmä IFRS-tilinpäätöksen tuomista hyödyistä	38
Taulukko 9: Kuvastaa kuin liitetietojen määrä on kasvanut IFRS tulon myötä.	41
Taulukko 10: IFRS tuomista muutoksista tilinpäätökseen yleisesti ja sijoittajan kannalta .	45

Liitteet

Liite 1: Standardit ja tulkinnat	54
Liite 2: Valmiista lähdemateriaaleista saadut tulokset taulukoissa.....	55
Liite 3: Liitetietojen kasvua osoittavat taulukot	59

Liite 1: Standardit ja tulkinnat

Nämä alla olevat standardit ja tulkinnat olivat voimassa tai olivat tulossa juuri voimaan opinnäytetyötä tehdessäni:

IFRS 1	IFRIC 1
IFRS 2	IFRIC 2
IFRS 3	IFRIC 4
IFRS 4	IFRIC 5
IFRS 5	IFRIC 6
IFRS 6	IFRIC 7
IFRS 7	IFRIC 8
IFRS 8	IFRIC 9
	IFRIC 10
IAS 1	IFRIC 11
IAS 2	IFRIC 12
IAS 7	IFRIC 13
IAS 8	IFRIC 14
IAS 10	IFRIC 15
IAS 11	IFRIC 16
IAS 12	
IAS 16	SIC 7
IAS 17	SIC 10
IAS 18	SIC 12
IAS 19	SIC 13
IAS 20	SIC 15
IAS 21	SIC 21
IAS 23	SIC 25
IAS 24	SIC 27
IAS 26	SIC 29
IAS 27	SIC 31
IAS 28	SIC 32
IAS 29	
IAS 31	
IAS 32	
IAS 33	
IAS 34	
IAS 36	
IAS 37	
IAS 38	
IAS 39	
IAS 40	
IAS 41	

Liite 2: Valmiista lähdemateriaaleista saadut tulokset taulukoissa

Taulukoissa on valmiista lähdemateriaaleista poimittuja tietoja. Olen jaotellut taulukot positiivisiin ja negatiivisiin löytöihin. Ottamiani poimintoja lähdemateriaaleista olen lyhentänyt ja olen muutellut hieman tekstejä, joten ne eivät vastaa täydellisesti löytämiäni kohtia.

Positiiviset tulokset	Lähteet
<ul style="list-style-type: none"> Tilinpäätösten vertailtavuus paranee Läpinäkyvyys lisääntyy Pääomamarkkinat tehostuvat Tilinpäätös tehdään sijoittajan näkökulmasta 	(Tomperi 2007, 212-213.)
<ul style="list-style-type: none"> Parantaa sijoittajien turvaa Vähentää riskiä väärän tilinpäätösinformaation julkistamisesta 	(Palvi 2003.)
<ul style="list-style-type: none"> Parantaa oikean kuvan saamista yrityksen taloudellisesta asemasta, taloudellisesta tuloksesta ja rahavirroista 	(Halonen ym. 2006, 125-126.)
<ul style="list-style-type: none"> Yrityksestä saatavan informaation laatu paranee Luotettavuuteen perustuva riskilisä alenee 	(Jänkälä, Kaisanlahti 2005, 53.)
<ul style="list-style-type: none"> Pörssiyhtiöiden ja listaamattomien yhtiöiden vertailtavuus voi IFRS tulon myötä huonontua Tilinpäätösinformaatioon liittyvät päätökset tehdään ensisijaisesti ristiriitaisissa tilanteissa sijoittajan kannalta 	(Leppiniemi 2008, 14:2 & 14:3.)
<ul style="list-style-type: none"> Informaatio tulee olemaan avoimempaa Lisätietoja tulee runsaasti liitetietoihin Talousinformaation laatu tulee ja tilinpäätösten vertailtavuus kansainvälisesti tulee paranemaan Tilinpäätöskäytännöt tulevat yhdenmukaisemmiksi Rahavirtalaskelmat tulevat antamaan vertailukelpoisemman kuvan yhtiön rahavaroista, jotka ovat toteutuneet IFRS laatimisperiaatteiden selittäminen auttavat ymmärtämään miten IFRS periaatteiden soveltaminen vaikuttaa kyseiseen yhtiöön Liitetiedoista saadaan yksityiskohtaisempia lisäinformaatiota yhtiön taseasemasta ja tuloksen muodostumisesta 	(Roine 2005.)
<ul style="list-style-type: none"> IFRS seurauksena on mahdollisuus perustaa pörssissä tehdyt osto- ja myyntitarjoukset entistä realistisempiin sijoituskohdetta koskeviin tietoihin ja eri sijoitusvaihtoehtojen vertailuun Tilinpäätös avoimempi ja vertailukelpoisempi 	(Leppiniemi 2003, 251.)

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Antaa oikeamman kuvan yrityksen taloudellisesta tilasta ▪ Monipuolisempaa tietoa tilinpäätöksestä ▪ Parantaa Euroopan kilpailukykyä ▪ Pystyy arvioimaan sijoituksensa riskiä ▪ Antaa paremman kuvan siitä miten ja millä segmenteillä yritys tulee tulevaisuudessa toimimaan ▪ IFRS-tilinpäätöksen tarkoituksena on tehdä tilinpäätöksistä vertailukelpoisia ja läpinäkyviä eurooppalaisten listayhtiöiden välillä ▪ IFRS on kyseessä hankkeesta jonka tarkoituksena on tehostaa arvopaperimarkkinoiden toimintaa ▪ Yritysten joutuessa antaessa monipuolisempaa informaatiota tilinpäätöksissään, niin tulee priorisoidaan Euroopan kilpailukykyä ▪ IFRS tulee palvelemaan sijoittajaa ▪ Tarkoitus varmistaa, että osakkeenomistaja saa tilinpäätöksestä kaiken tarvittavan tiedon, jonka avulla hän pystyy arvioimaan sijoituskohteensa riskiä ▪ Sijoittaja saa oikeamman kuvan taloudellisesta asemasta, koska taseessa seurataan yrityksen varojen ja velkojen arvoa ja niiden vaihtelua mahdollisimman reaaliaikaisesti 	(Kulmala 2004.)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pörssiyhtiöistä on tulossa aidosti vertailukelpoisia ▪ Lähtökohtaisesti IFRS on hyvä muutos ja sijoittajalle pelkästään myönteinen juttu ▪ IFRS lisää yritysten vertailukelpoisuutta ja läpinäkyvyyttä ▪ Tilinpäätöksen ymmärtäminen ja tulkinta on sijoittajalle toki hyvin tärkeää ▪ tavoitteena on kuitenkin tuottaa sijoittajille läpinäkyvämpää informaatiota ▪ Osakkeen hintaan vaikuttavia tekijöitä on jatkossa helpompi arvioida 	(Pörssisäätiö 2005.)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ IFRS uudistuksesta tulee ajan myötä enemmän hyötyä kuin haittaa 	(Alkio 2005.)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ IFRS myötä ja ajan kuluessa tulee tilinpäätöksistä yhä vertailukelpoisempia, ja toivottavasti tulkoksia ei tarvitse enää tulkita uudelleen 	(Laitinen 2005.)

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Euroopan Unionilla on ollut pitkäaikainen pyrkimys yhdenmukaistaa pörssiyritysten kirjanpito-tapa ja nyt IAS-käyttöönoton tarkoituksena on toteuttaa Euroopan Unionin pyrkimys ▪ Sen tarkoituksena on luoda Euroopan Unioni alueen kattavat sijoitusmarkkinat ja sijoittajat ymmärtää vuosikertomusta yrityksen ja lukijan kansallisuudesta riippumatta 	(Arola 2001.)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ IAS-säännöksen myötä tilinpäätösraportointiin tulee merkittäviä muutoksia. Niiden tarkoitus on parantaa tilinpäätöksistä saatavan tiedon laatua osakesijoittajien näkökulmasta kansainvälisesti ▪ IAS tulemisen takia suomalainen sijoittaja pysyy tekemään vertailukelpoisia sijoituspäätöksiä ulkomaisen yhtiöihin nähden ▪ Ulkomaalaisten on helpompi sijoittaa suomalai-siin pörssiyhtiöihin ▪ Sijoittajien on nykyistä helpompaa sijoittaa suomalaisiin yrityksiin ▪ Relevantin, avoimen ja läpinäkyvän informaati-on julkistaminen tukee sijoittajan pitkäaikaista osakesijoittamista 	(Kallunki, Niemelä 2003.)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rahoitusinstrumenttien liitetiedot ovat yleisesti selkiintyneet ja lukijan on nyt helpompi ymmär-tää, mistä riskit syntyvät, minkälaista suojaus-strategiaa yhtiöt noudattavat sekä mitkä ovat niiden vaikutukset tilinpäätökseen 	(Helsingin Sanomat 2001.)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uuden standardin seurauksena rahoitusinstru-menttien liitetiedot ovat yleisesti selkiintyneet ja lukijoiden on helpompi ymmärtää mistä riskit syntyvät, minkälaisia suojausstrategioita yhtiöt noudattavat sekä miten ne vaikuttavat tilinpää-tökseen 	(PriceWaterhouseCouper 2008.)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ IFRS-tilinpäätös tulee olemaan reaaliaikaisempi ja laajempi tietolähde verrattuna suomalaiseen tilinpäätöskäytäntöön 	(Vainio 2007.)

Negatiiviset tulokset	Lähteet
<ul style="list-style-type: none"> Vaihtoehtoisia laskenta- ja esittämistapoja > Sijoittajien pitää olla tarkkoja Mahdollisuus hyödyntää helpotuksia standardien muuten pakottaviin määräyksiin > Seurauksena lähtötietoihin tulee sisältymään vielä vuosienkin päästä erilaisia laskemistapoja Uudet säännökset eivät sisällä niin yksityiskohtaista ohjeistusta että laatimisperiaatteita pystyttäisiin soveltamaan yhdenmukaisella tavalla 	(Roine 2005.)
<ul style="list-style-type: none"> IAS/IFRS standardien joustavuus käypään arvoon/hankintamenoperusteeseen nähden toimii-kin yritysten välistä vertailukelpoisuutta alentaen Mahdollisesti eri yritysten väliset valinnat suhtautumisessa arvomuutosten esittämiseen muodostuvat kirjaviksi 	(Leppiniemi 2003, 251 ja 254.)
<ul style="list-style-type: none"> IFRS tuomien muutosten ymmärtäminen on sijoittajille haastavaa Tiedottamisen laatu vaihteli ja siirtymätiedot vaikeaselkoisia Siirtymisen vaikutuksista liiketoimintaan on kerrottu niukasti Yhtiöiden vertailu on vaikeaa, koska yhtiöt ovat tehneet erilaisia valintoja standardien sisältämien laatimisperiaatteiden välillä 	(Visakorpi, 2005.)
<ul style="list-style-type: none"> Jää sijoittajan tehtäväksi selvittää, mitä todennäköisyyttä yrityksen johto on päättänyt käyttää ja millä tekniikalla sen laskemaan 	(Kulmala, 2004.)
<ul style="list-style-type: none"> Rahoitustarkastus on löytänyt suomalaisyhtiöiden IFRS-tilinpäätöksistä puutteellisuuksia. Rata kävi lävitse 125 listayhtiön viime vuoden tilinpäätökset ja piti tasoa vaihtelevana. 	(Startel, 2006.)
<ul style="list-style-type: none"> Uudistuksen tavoitteena on lisätä eri maissa toimivien yritysten tietojen vertailtavuutta. Alkuun voi Trobergin mukaan käydä toisinkin päin, kun yleisluontoisia ohjeita tulkitaan eri maissa eri tavoin. 	(Alkio, 2005.)

Liite 3: Liitetietojen kasvua osoittavat taulukot

Finnairin liitetietojen määrän kasvu vuosina 2003, 2005 ja 2007

Finnairin tilinpäätös 2003/ Liitetiedot	Finnairin tilinpäätös 2005/ Liitetiedot	Finnairin tilinpäätös 2007/ Liitetiedot
1. Liikevaihto ja liikevoitto toimialoittain	1. Yrityksen perustiedot	1. Yrityksen perustiedot
2. Liiketoiminnan muut tuotot	2. Tilinpäätöksen laatimis-periaatteet	2. Tilinpäätöksen laatimis-periaatteet
3. Materiaalit ja palvelut	3. Segmentti-informaatio	3. Segmentti-informaatio
4. Henkilöstökulut	4. Myytyt omaisuuserät	4. Hankitut liiketoiminnat
5. Poistot	5. Valmistus omaan käyttöön	5. Myytyt ja myytäväksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät
6. Liiketoiminnan muut kulut	6. Liiketoiminnan muut tuotot	6. Valmistus omaan käyttöön
7. Rahoitustuotot ja -kulut	7. Liiketoiminnan muut kulut	7. Liiketoiminnan muut tuotot
8. Satunnaiset erät	8. Poistot ja arvonalentumiset	8. Materiaalit ja palvelut
9. Tilinpäätössiirrot	9. Rahoitustuotot	9. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut
10. Välittömät verot	10. Rahoituskulut	10. Poistot ja arvonalentumiset
11. Pysyvät vastaavat	11. Tuloverot	11. Liiketoiminnan muut kulut
12. Vaihto-omaisuus	12. Osakekohtainen tulos	12. Rahoitustuotot
13. Pitkäaikaiset saamiset	13. Aineettomat hyödykkeet	13. Rahoituskulut
14. Lyhytaikaiset saamiset	14. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	14. Tuloverot
15. Rahoitusarvopaperit	15. Osuudet osakkuusyrittämissä	15. Osakekohtainen tulos
16. Rahat ja pankkisaamiset	16. Muut rahoitusvarat, pitkäaikaiset	16. Aineettomat hyödykkeet
17. Oma pääoma	17. Laskennalliset verosaamiset ja verovelat	17. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
18. Tilinpäätössiirtojen kertymä	18. Vaihto-omaisuus	18. Osuudet osakkuusyrittämissä
19. Laskennallinen verovelka	19. Myyntisaamiset ja muut saamiset	19. Saamiset, pitkäaikaiset
20. Pitkäaikainen vieras pääoma	20. Muut rahoitusvarat, lyhytaikaiset	20. Laskennalliset verosaamiset ja verovelat
21. Vaihdeettava debentuurilaina	21. Rahavarat	21. Vaihto-omaisuus
22. Lyhytaikainen vieraspääoma	22. Omaa pääomaa koskevat tiedot	22. Myyntisaamiset ja muut saamiset
23. Eläkevastuut	23. Osakeperusteiset maksut	23. Muut rahoitusvarat, lyhytaikaiset
24. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut	24. Eläkevelvoitteet	24. Rahavarat
25. Lentokoneiden leasing vastuut	25. Varaukset	25. Omaa pääomaa koskevat tiedot
26. Muut leasing vastuut	26. Rahoitusvelat	26. Osakeperusteiset maksut
27. Oikeudenkäynnit ja riita-asiat	27. Ostovelat ja muut velat	27. Eläkevelvoitteet

28. Johdannaissopimukset	28. Rahoitusriskien hallinta	28. Varaukset
29. Henkilöstörahassto	29. Rahoitusvarojen- ja velkojen käyvät arvot	29. Rahoitusvelat
30. Avainhenkilöiden kannustinjärjestelmä	30. Tytäryhtiöt	30. Ostovelat ja muut velat
	31. Muut vuokrasopimukset	31. Rahoitusriskien hallinta
	32. Vakuudet ja vastuusitoumukset	32. Rahoitusvarojen- ja velkojen käyvät arvot
	33. Lähipiiritapahtumat	33. Toimivat tytäryhtiöt
	34. Riidat ja oikeudenkäynnit	34. Muut vuokrasopimukset
	35. Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat	35. Vakuudet, vastuusitoumukset ja johdannaiset
	36. Siirtyminen IFRS-tilinpäätökseen	36. Lähipiiritapahtumat
	37. Emoyhtiön taloudellisia lukuja	37. Riidat ja oikeudenkäynnit
		38. Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat
		39. Emoyhtiön taloudellisia lukuja
Liitetietoja 30 Sivuja yhteensä 9	Liitetietoja 37 Sivuja yhteensä 43	Liitetietoja 39 Sivuja yhteensä 51

Kemiran liitetietojen määrän kasvu vuosina 2003, 2005 ja 2007

Kemiran tilinpäätös 2003/ Liitetiedot	Kemiran tilinpäätös 2005/ Liitetiedot	Kemiran tilinpäätös 2007/ Liitetiedot
1. Liikevaihto	1. Yrityksen perustiedot ja konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	1. Yrityksen perustiedot ja konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
2. Liiketoiminnan muut tuotot	2. Segmenttiedot	2. Segmenttiedot
3. Kulut	3. Liikevaihto	3. Liikevaihto
4. Tutkimus- ja kehittämismenot	4. Liiketoiminnan muut tuotot	4. Liiketoiminnan muut tuotot
5. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä	5. Kulut	5. Kulut
6. Poistot	6. Tutkimus- ja kehityskulut	6. Tutkimus- ja kehityskulut
7. Rahoitustuotot ja -kulut	7. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä	7. Työsuhde-etuudet ja henkilöstömäärä
8. Satunnaiset erät	8. Osakeperusteiset maksut	8. Osakeperusteiset maksut
9. Tilinpäätössiirtojen muutos	9. Poistot	9. Poistot ja arvonalentumiset
10. Välittömät verot	10. Rahoitus tuotot ja -kulut	10. Rahoitus tuotot ja -kulut
11. Aineettomat hyödykkeet	11. Tuloverot	11. Tuloverot
12. Aineelliset hyödykkeet	12. Voitto/Osake	12. Osakekohtainen tulos
13. Sijoitukset	13. Aineettomat hyödykkeet	13. Aineettomat hyödykkeet
14. Vaihto-omaisuus	14. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	14. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
15. Saamiset	15. Sijoitukset	15. Arvonalentumistestit
16. Rahoitusarvopaperit	16. Arvonalentumistestit	16. Sijoitukset
17. Oma pääoma	17. Vaihto-omaisuus	17. Vaihto-omaisuus
18. Tilinpäätössiirtojen kertymä	18. Saamiset	18. Rahoitusvarojen ja velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin
19. Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	19. Lähipiiritapahtumat	19. Saamiset
20. Lyhytaikainen vieras pääoma	20. Pitkäaikaiset korolliset velat	20. Lähipiiritapahtumat
21. Vakuudet ja vastuuitoumukset	21. Laskennalliset verovelat ja -saamiset	21. Pitkäaikaiset korolliset velat
22. Kemira Oyj:n osakkeet ja osuudet	22. Varaukset	22. Laskennalliset verovelat ja -saamiset
	23. Lyhytaikaiset velat	23. Varaukset
	24. Nettovelat	24. Lyhytaikaiset velat
	25. Rahoitusleasingvelat - erääntymisajat	25. Nettovelat
	26. Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt	26. Rahoitusleasingvelat - erääntymisajat
	27. Rahavirtalaskelman liitetiedot	27. Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt
	28. Liiketoimintojen yhdistyminen	28. Rahavirtalaskelman liitetiedot
	29. Vakuudet ja vastuuitoumukset	29. Liiketoimintojen yhdistyminen
	30. Johdannaisinstrumentit	30. Vakuudet ja vastuuitoumukset
	31. Riskienhallinta	31. Johdannaisinstrumentit
	32. Ympäristöriskit ja vastuut	32. Ympäristöriskit ja vastuut

	33. Rahoitusriskien hallinta	33. Rahoitusriskien hallinta
	34. Osakkuusyrietykset	34. Osakkuusyrietykset
	35. Yhteisyrietykset	35. Yhteisyrietykset
	36. Muutokset konsernin rakenteessa vuonna 2005	36. Muutokset konsernin rakenteessa vuonna 2007
	37. Jatkuvat ja lopetetut toiminnot	37. Myytävänä olevaksi luokitellut omaisuuserät ja niihin liittyvät erät
	38. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	39. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat
		40. Konserniyhtiöt
Liitetietoja 22 Sivuja yhteensä 4	Liitetietoja 38 Sivuja yhteensä 34	Liitetietoja 40 Sivuja yhteensä 32 kpl

UPM-Kymmenen liitetietojen määrän kasvu vuosina 2003, 2005 ja 2007

UPM-Kymmene tilinpäätös 2003/ Liitetiedot	UPM-Kymmene tilinpäätös 2005/ Liitetiedot	UPM-Kymmene tilinpäätös 2007/ Liitetiedot
1. Liikevaihto toimi- aloittain	1. Tilinpäätöksen laatimis- periaatteet	1. Tilinpäätöksen laati- misperiaatteet
2. Liiketoiminnan muut tuotot	2. Uusien tai muutettujen IFRS-standardien sovel- taminen	2. Johdoin harkintaa edellyttävät tilinpää- töksen laatimisperi- aatteet ja arvioihin liittyvät epävarmuus- tekijät
3. Liiketoiminnan kulut	3. Rahoitusriskien hallinta	3. Rahoitusriskien hal- linta
4. Osuus osakkuusyritys- ten tuloksista	4. Segmentti-informaatio	4. Segmentti- informaatio
5. Suunnitelman mukai- set poistot ja ar- vonalentumiset	5. Yrityssostot ja -myynnit	5. Rahavirtalaskelman liitetiedot
6. Liikevoitto toimi- aloittain	6. Liiketoiminnan muut tuotot	6. Liiketoiminnan muut tuotot
7. Rahoitustuotot ja - kulut	7. Liiketoiminnan kulut	7. Liiketoiminnan muut kulut
8. Tuloverot	8. Poistot ja arvonalentumi- set	8. Biologisten hyödyk- keiden käyvän arvon muutos ja hakkuut
9. Tulos/Osake	9. Osuus osakkuus- ja yh- teisyriyten tuloksista	9. Osuus osakkuus- ja yhteisyriyten tulok- sista
10. Aineettomat hyödyk- keet	10. Nettovoitot myytävissä olevista sijoituksista	10. Poistot ja arvonalen- tumiset
11. Konserniliikearvo	11. Rahoituskulut	11. Nettovoitot myytä- vissä olevista sijoi- tuksista
12. Aineelliset hyödyk- keet	12. Tuloverot	12. Rahoituskulut
13. Sijoitukset	13. Tulos/Osake	13. Tuloverot
14. Vaihto-omaisuus	14. Osakekohtainen osinko	14. Tulos/Osake
15. Saamiset	15. Liikearvo ja arvonalen- nustestit	15. Osakekohtainen osin- ko
16. Oma pääoma	16. Muut aineettomat hyö- dykkeet	16. Liikearvo
17. Pakolliset varaukset	17. Aineelliset käyttöomai- suushyödykkeet	17. Muut aineettomat hyödykkeet
18. Laskennallinen vero- velka	18. Sijoituskiinteistöt	18. Aineelliset käyttö- omaisuushyödykkeet
19. Pitkäaikainen vieras pääoma	19. Biologiset hyödykkeet	19. Sijoituskiinteistöt
20. Lyhytaikainen vieras pääoma	20. Osuudet osakkuus- ja yhteisyriyksissä	20. Biologiset hyödyk- keet
21. Vastuusitoumukset	21. Myytävissä olevat sijoi- tukset (pitkäaikainen)	21. Osuudet osakkuus ja yhteisyriyksissä
	22. Pitkäaikaiset rahoitusva- rat	22. Myytävissä olevat si- joitukset
	23. Muut pitkäaikaiset varat	23. Pitkäaikaiset rahoi- tusvarat

	24. Vaihto-omaisuus	24. Muut pitkäaikaiset varat
	25. Myyntisaamiset ja muut saamiset	25. Vaihto-omaisuus
	26. Myytävissä olevat sijoitukset (lyhytaikainen)	26. Myyntisaamiset ja muut saamiset
	27. Oma pääoma	27. Oma pääoma
	28. Laskennalliset verot	28. Laskennalliset verot
	29. Eläkevelvoitteet	29. Eläkevelvoitteet
	30. Varaukset	30. Varaukset
	31. Korolliset velat	31. Korolliset velat
	32. Muut velat	32. Muut velat
	33. Ostovelat ja muut velat	33. Ostovelat ja muut velat
	34. Rahoitusjohdannaiset	34. Rahoitusvarat ja velat IAS 39:n mukaisissa ryhmissä sekä käyvät arvot
	35. Tärkeimmät tytäryritykset	35. Rahoitusjohdannaiset
	36. Osakeperusteiset maksut	36. Tärkeimmät tytäryritykset 31.12.2007
	37. Liiketoimet lähipiirin kanssa	37. Osakeperusteiset maksut
	38. Vastuusitoumukset	38. Liiketoimet lähipiirin kanssa
	39. Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat	39. Vastuusitoumukset
		40. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat
Liitetietoja 21 Sivuja yhteensä 12	Liitetietoja 39 Sivuja yhteensä 32	Liitetietoja 40 Sivuja yhteensä 37 kpl